საქართველოს სოციალისტ-ფედერალისტთა სარევოლუციო პარტია № 196 პარასკევი, მარტის 16 (29) 1918 წ.

სახალხო საქმე

მთავარი კომიტეტის ორგანო

ჩაქვსთან შეიარაღებული შეტაკება მოხდა ჩვენს რაზმელებს და ოსმალ-ჩეტნიკებს შორის.—ოსმალები შეტევას განაგრძობენ ყარსი განსაცდელშია.—ხამადანში ინგლისელები დაატუსაღეს.—პარიზს გერმანელები საოცარი ძალის ზარბაზნებით უშენენ ყუმბარებს.—გერმანიის გემები შავ ზღვაში მოქმედებენ.—რუსთა ეროვნულ ურილობაზე შავ-რაზმული სიტყვა წარმოსთქვა კადეტმა პოდშიბიაკინმა.

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 50 კაპ., უკანასკნელზე—30 კაპ., კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტი ტექსტის წინ—1 მ., უკან—50 კ. ფასი სამგლოვიარო განცხადებისა ზომაზეა დამოკიდებული: 15×2 ღირს 8 მან., 20×2 ღირს 12 მან., 8 საათის შემდეგ სამგლოვიარო განცხადება მიიღება სტამბა „სახალხო საქმეში" (კ. თავართქილაძისეულ „ნადიკვარი") ბარონის ქუჩა, სახლი № 14 და ღირება ორი მანეთით მეტი.

ყველა განცხადება კავკასიის გარეშე, მიიღება მხოლოდ რედაქციაში.

ხელის-მოწერა და დახაბეჭდი განცხადებები მიიღება „სახალხო საქმის" რედაქციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 8-მდე. ხელმოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება, დაუბეჭდავი მცირე წერილები და კორესპონდენციები ხელში არ ინახება: ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები.

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: ტფილისში, სასახლის ქ., სარაჯიშვილის ს. № 6.

ფოსტის ადრესი წერილებისა და ფულისათვის: Тифлисъ „Сахалхо Сакме", поч. ящ. 190.

ფასი ტფილისში და პროვინციაში 40 კაპ. რკ. გზის სადგურებ. 35 კაპ.

ტელეფონი 12—29

ნინო მიხეილის ასული და გიორგი მიხეილის ძე მეუღლით ხიზანაშვილები აუწყებენ ნათესავთ, მეგობრებს და ნაცნობებს, რომ გარდაიცვალა მათი უსაყვარლესი პირველების და და უკანასკნელის მეუღლე

კატო ხიზანაშვილი

პანაშვიდები ყოველ დღე საღამოს 6 საათზე თავის ბინაზე მეტეხის ქუჩა სახ. 34. გამოსვენება პარასკევს 16 მარტს დილის 10 საათზე ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში. დაკრძალვა წმ. ნინოს სასაფლაოზე. 308

დავით ალექსის ძე და პელაგია მიხეილის ასული დავითაშვილები, მათი შვილები: ელენე, ნინო, მიხეილი და მერცია განუსაზღვრელი მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და მეგობართ, რომ 13 ს ამა მარტს გარდაიცვალა დაუვიწყარი შვილი პირველთა და ძმა უკანასკნელთა

კოტე (კოტიკო) დავითაშვილი

პანაშვიდები საღამოს 6 ს საათზე; გამოსვენება შაბათს, 17 ს მარტს, დილის 9 საათზე; დაკრძალვა კუკიის წმ. ნინოს ეკლესიის სასაფლაოზე. მისამართი: თამარის ქ. № 20. 310

11 მარტს ახალ-სენაკში მოჰკლეს პოროჩიკი

დომენტი შარვანის ძე

ჯაბუავა

რასაც გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ მოკლულის მშობლები და მეუღლე. დაკრძალვა 22 მარტს, სოფ. ბორჩაში (ზუგდიდის მაზრაში). 314

გიორგი (პაშა) ალექსანდრეს ძე, ალექსანდრა ალექსანდრეს ასული ციციშვილები, ეკატერინე და სერგო მიქაბერიძენი შვილებითურთ, ივანე კიკნაძე შვილებითურთ, მარიამ ალექსანდრეს ასული და მეუღლე მისი ვასილ ხოსმერიძენი, ელენე და ნინო ხოსმერიძენი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და მეგობართ, რომ მათის დაუვიწყარის, სოფელ ლეთეიდში ტრაღიკულად დაღუპულის

ალექსანდრეს, ელენეს, შალვას, ანას (შვენო) და ბარბალეს

ციციშვილების

სულის მოსახსენებლად დანიშნულია ორმოცი დღის წირვა და პანაშვიდი ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიაში შაბათს, 17 მარტს. წირვა დაიწყება 10 ს., ხოლო პანაშვიდი 12 ს. 315

გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთ და ნაცნობთ მეუღლე ელენე დავითის ასული გაბაშვილისა, ძმა ნიკოლოზ ივანეს ძე გაბაშვილი მეუღლით და შვილებით, და მარიამ ივანეს ასული აბულაშვილისა, თამარ ივანეს ასული ნაცვლიშვილისა, ცოლის დები: სოფიო დავითის ასული ჯუღელიძისა და ევა დავითის ასული გიდევანიშვილისა შვილებითურთ ტრაღიკულად გარდაცვალებას

ალექსანდრე ივანეს ძე

გაბაშვილისა.

პანაშვიდი ყოველ დღე საღამოს 6-ნახევარ საათზე და დაკრძალვა დილით 10 საათზე ვერის წმიდა ნიკოლოზის ეკლესიაში, გამოსვენება საკუთარი ბინიდან—ვორონცოვის ქ., 5. 316

გულდამწვარი გამზრდელი ალექსანდრე სიმონის ძე [illegible] გულითადის მწუხარებით აუწყებს ნათესავთ და ნაცნობთ გარდაცვალებას მისი ძვირფასის მოწაფის ქუთაისის სათავადაზნაურო გიმნაზიის მერვე კლასისა

ანდრო ხოფერიას.

დაკრძალვა მოხდება ს. საქრაში, პარასკევს, 16 მარტს. 1111

პარასკევს, 16 მარტს, ორმოცი დღე შესრულდება, რაც გარდაიცვალა

სტეფანე ანდრიას ძე

ნასყიდოვი

კუკიის სასაფლაოს ეკლესიაში, წირვის შემდეგ, გადახდილი იქნება პანაშვიდი მიცვალებულის საფლავზე, რასაც აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთ ქვრივი სალომე გრიგოლის ასული შვილებით. პანაშვიდი დაიწყება დილის 10 საათზე. 317

ქართული კლუბი დილის წარმოდგენა

კვირას 18 მარტს 1918 წ.

მსახიობი ქალი ელო ანდრონიკაშვილი გამართავს წარმოდგენას. დამსახურებულ მსახიობთა ვალ. გუნიას და შალვა დადიანის მონაწილეობით წარმოდგენილი იქნება ისტორიული პიესა

და-ძმა

5 მოქ. 6 ს. ვ. გუნიასი.

მონაწილეობენ ქ.ქ. ნ. ჯავახიშვილი, ელო ანდრონიკაშვილი, ბ.ბ. ვ. გუნია, შ. დადიანი, ვ. ბარველი, ი. ქეიძე, პ. ფრანგიშვილი, ვ. მატარაძე, ი. კობახიძე, სარაული ი. თარალაშვილი და სხვანი.

ბილეთები იყიდება კლუბის კასაში.

დასაწყისი დილის სრულ 12 ს. 1071 რეჟისორი შალვა დადიანი.

სახაზინო თეატრი დილის წარმოდგენა

კვირას 18 მარტს

ბენეფისი ცნობილი მომღერლის მ. ჯანოევისა

წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ახიური ოპერეტა

არშინ მალ-ალან

4 მოქ. გაჯიბეგოვისა თარგ. [illegible]შვილის.

მონაწილეობას მიიღებენ: ბ. რევაზოვი, ქ. გიგოშვილისა, ქ. მარგველაშვილი, ქ. არჯევანიძე, მ. ჯანოევი, პ. ფეირქაროვი, [illegible], ბ. მარველოვი.

დასაწყისი [illegible]

დიდი ცირკი

ძმ. ეფიმოვებისა

მიხეილის პრ., მუშტ. ახლო, სავეთ. ახლად შეკეთ. კაპიტალური სახამთ. შენობა, ტელეფ. 13—00.

დღეს, 16 მარტს, გაიმართება

დიდი ექსტრა-ორდინალური წარმოდგენა

16 საგანგებო ნომრით. კომიკური ანტრე სცენა სკულპტორთან, შეასრულებენ ზოლოტარიოვი და მიკო. მონაწილეობენ აგრეთვე როლანდი, კომო, ვლადი მიროვი, ვოლხოვსკაია, იონაში, სტრაკაი და სხვები. დომბრინია. დასაწყისი 8 საათ. დასასრული 11 ს.

ანონსი: ახლო მომავალში გაიხსნება საგაზაფხულო სეზონი. მრავალი ახალი არტისტი მოდის. 318

შაქარი

სახლის კომიტეტებს

საბარათო განყოფილება სთხოვს ყველა სახლის კომიტეტს

თავის დროზე აიღონ სასურსათო ბარათები (შაქრის, ზეთის და სხვ.), რადგან თვის უკანასკნელ რიცხვებში დიდ-ძალი ხალხი მოაწყდება ბარათების ასაღებად.

1107 ქალაქის გამგეობის სასურსათო განყოფილება.

სამტრედიის ვაჭართა საურთიერთო ნდობის საზოგადოების

გამგეობა

აცხადებს საზოგადოების წევრთა საყურადღებოდ, რომ მიმდინარე წლის 31 მარტს, დილის 10 საათზე, სამტრედიის საკრებულოს დარბაზში დანიშნულია მორიგი წლიური

წევრთა კრება, შემდეგი კითხვების განსახილველად:

1. 1917 წლის მოქმედების ანგარიშის განხილვა—გამგეობის მოხსენებითურთ.

2. განხილვა და დამტკიცება 1918 წლის საქარაოდო ხარჯთ-აღრიცხვისა.

3. არჩევნები საბჭოს 2 დეპუტატის (წეს. § 44) და 2-ი ახლად ასარჩევ გამგეობის 1 წევრისა (წეს. § 53) და სარევიზიო კომისიის სამი წევრის და მათი კანდიდატებისა (წეს. § 70).

4. 20% საწევრო გადასახადის მაგიერ ექმნეს შემოღებული 10% ისნი.

თუ ამ დანიშნულ დღეს არ გამოცხადდება წევრთა კანონიერი რიცხვი, მაშინ მეორე კრება 15 აპრილს ზემო აღნიშნულ ადგილსა და საათზე; ყოველივე გადაწყვეტილება ამ უკანასკნელ კრებაზე იქნება კანონიერი, რამდენი წევრიც უნდა გამოცხადდეს (წეს. § 35). 1109

ტფილისი, 16 მარტი 1918 წ.

მუხანათური ძალი. ქართველ ერის ყურადღება ტრაპიზონის კიდლებისაკენაა მიპყრობილი, ქართველმა ერმა გაიგო საფრთხეს მოახლოვება და როცა შინ იარაღს ისხამს და სამშობლოს დაცვის პოზიციაზე დგება, გულისფანცქალით შეჰყურებს ტრაპიზონის სხავო მოლაპარაკებას, რათა სამშობლოს მთლიანობისათვის საკმაო იყოს დაღვრილი სისხლი, რომ კიდევ აღარ დავაყენოთ ძმათა სისხლის გუბეები.

მაგრამ ტრაპიზონის მოლაპარაკება, ყველა დიპლომატიურ მაგიდაზე თითქოს უფრო გულწრფელი, ცისა და სინიდისის დახმარებით დაწყებული—როგორც ირკვევა-ყველაზე მუხანათური რჩება, სადაც არც ცის წილი და არც სინიდისის აჩრდილი არა სჩანს. სტამბოლის დიპლომატია მსოფლიოში ცნობილია თავის მოქნილობით და საუბედუროდ ამ მოქნილ, გამოწრთობილ დიპლომატიის მსხვერპლი პირველად ჩვენ შევიქენით, რომელთაც სიტყვაც გვწამს და სინიდისის ხმაც.

ვის არ მოეხსენება, თუ რა აღშფოთება გამოიწვია ჩვენს ხალხში ბრესტის მავთულით მიღებულ ცნობამ ბათომ-არტაანის და ყარსის დათმობის შესახებ. მთელი ერი ავსებით მტერზე ბისადმი ზიზღის გრძნობით, ბრესტის გმირები გავაკარით სამარცხვინო ბოძზე, ხოლო ბოლშევიკები ჩავახრჩვეთ და არც ვნანობდით, რომ ბოლო მოუღეთ სამშობლოს მოღალატეებს.

რომ დიდი შეცდომა ჩავიდინეთ ამ ბების ზერელე მიღებისათვის—დღეს საჭირო არ არის ეს დაიმალოს. ცუდი ინფორმაციით ტრაპიზონის მოლაპარაკების პირველი ეტაპი წავაგეთ, ჩვენს დიპლომატებს ნამდვილი ცნობა არ ქონდათ ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულობისა, ეს პირობა არც რაიმ-ბეიმ მისცა ჩვენს დიპლომატებს და ბრძოლაც ისე დაიწყეს, თითქოს ბათომი, არტაანი, ყარსი უკვე ოსმალეთისათვის იყოს გადაცემული. ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულობა ბათომის, არტაანის და ყარსის თვითგამორკვევას მოითხოვს და თუ როგორ გამოირკვევა ეს ხალხი ჯერ ეს საკითხი გარკვეული არ არის. ყარსის საკითხში ოსმალეთის იმპერიალისტებს ვერაფერი იმედი ექნება ოსმალურ ორიენტაციის, ბათომის მხარეს უდიდესი ნაწილი ქართველობაა და ჩვენ დარწმუნებული ვართ, რომ ბათომის მხარეს ქართველები განუშორებლად იდგანან ქართველ ერის ქრისტიან ძმებთან. სახიფათო არტაანის მდგომარეობა—ჩვენის აზრით.

ბრესტის საზავო მოლაპარაკების საჩქაროდ უდევს რუსეთის ჩრ. ხლკ., ეჭყობა ოსმალთ რუსულ ორიენტაციის ალმოფხვრა ძლიერ სურდათ და პირობაშიაც ეს მოტივი ხაზგასმით არის გატარებული მაგრამ რუსეთის ორიენტაციის გარდა, ამიერკავკასიაში არსებობს სხვა ორიენტაციაც და ყველაზე გავლენიანი ქართული ორიენტაცია. არის მთელი რიგი ობიექტიური ეკონომიური პირობები, რომელნიც ბათომს, ახალციხეს, ყარს, ბორჩალოს... რკინის სალტეთი აკავშირებს ჩვენს სამშობლოსთან. კულტურული ფაქტორები ყოველთვის მიიზიდავენ მცხოვრებთ ჩვენ მხარისაკენ, როგორც ერთ დროს კულტურის სახელით თვალი დავუჭირით ჩრდილოეთისაკენ. სარწმუნოებრივი დოგმატი, რა რიგადაც მძლავრი არ უნდა იყოს მისი გავლენა, მაინც ემორჩილება კულტურულ-ეკონომიურ ფაქტორებს, რაიცა უეჭველია ჩვენთვის არის სასარგებლო; ამას თუ დავუმატებთ ტრადიციას, ერთად ცხოვრების პირობებს, ვიტყვით, რომ პერიფერიათა თვითგამორკვევა ჩვენთვის ლახვარი არ არის.

ბრესტის ხელშეკრულობა — რასაკვირველია — ჩვენ არ გვაკმაყოფილებს, ის საეჭვოდ ხდის რაც ჩვენთვის ნათელი და აშკარაა, მაგრამ ოსმალეთისათვის ბრესტის პირობა კიდევ უფრო მიუღებელია, თუ ჩვენ წარმოვიდგენთ ოსმალთა დიპლომატების განზომილ იმპერიალისტურ ჰანგებს.

ჩვენი ისტორიული შეცდომა და დანაშაული იმაში მდგომარეობს, რომ ცუდი ინფორმატორები გამოვიყენეთ და ლაპარაკი დავიწყეთ ისეთ საქმეზე რომლის შესახებ უტყუარი ცნობები არ გვქონდა. ამის გამო ჩვენ უნდა ვყოთ სავსებით ბრესტის ძალა და დღეს აშკარაა, რომ ბრესტის გამოყენება ჩვენთვის უფრო ხელსაყრელია, ვიდრე ოსმალებისათვის. ჩვენ მეტს მოვითხოვთ, ვიდრე ამას ჰგულისხმობს ბრესტის გარდა ოლქების კარდინალური საკითხებისა არის კიდევ მთელი რიგი ეკონომიური საკითხი გადასაწყვეტი, [illegible] საკითხის გადაწყვეტაში ჩვენს სამშვიდობო ელემენტს გვანახებს ბრესტის ხელშეკრულობა, რომელსაც შევავსებთ უკანასკნელ მომენტში დავაყენებთ, რამდენიმე კორექტივის შეტანით, რაც ადვილად მოსახერხებელია სეპარატიულ მოლაპარაკების დროს.

უკანასკნელ დრომდე ტრაპიზონიდან ჩვენ მშვიდობიანობისათვის დიდად მანუგეშებელი ცნობა არ მოგვდის. ვრაზმავთ ომისათვის ჩვენს საუკეთესო შვილებს და ძმებს, მაგრამ ომის ჟინით არ ვართ დამთვრალნი, ჩვენი ლოზუნგი ძმობა და მშვიდობიანობაა და ამ ლოზუნგისათვის დიდი ბრძოლაც უნდა გავსწიოთ.

ჩვენ ვფიქრობთ, რომ ბრესტ-ლიტოვსკის ხელშეკრულობას დაუკავშირებლივ, ფრცხლად დიდი, სერიოზული ყურადღება უნდა მივაქციოთ. აეხსნათ დღემდე არსებული მუხანათური ქსელი და თუ ამ ქსელში ჩვენს ჩაღრჩობას მოისურვებს ოსმალეთის დიპლომატია, შევძლოთ და უთხრათ გერმანიას—რომელსაც არ ვუმზერით—რომ ოსმალეთი ივიწყებს ბრესტში ნალაპარაკევს და არღვევს გუშინდელ ხელშეკრულობას. ეს დიდი გარანტია იქნება მშვიდობიანობის დასამყარებლად, რაიცა ესოდენ საჭიროა რევოლიუციის და სამშობლოს სიცოცხლისათვის.

ჩვენი გაზეთი გუშინდელ ნომერშივე— თავმჯდომარის შინდელ ნომერშივე— [illegible]. ყრიმის ანგარიშში— მკითხველი წაიკითხავდა სეიმის მიერ დამტკიცებულ ეგეჩკორის კაბინეტის დეკლარაციას. ფორმალურად ნამდვილი რესპუბლიკანურ-პარლამენტარული წყობილება გვებატონა: პარლამენტი, პარლამენტის წინაშე პასუხისმგებელი მთავრობა, დეკლარაცია და სხ. სხვა საკითხია თუ რამდენად გავამაგრებთ პარლამენტარიზმის ამ დადებით საფუძვლებს, რამდენად ავაყვავებთ მით ჩვენს სამშობლოს. აქ მხოლოდ ერთ საყურადღებო მოვლენას გვინდა საზოგადოების ყურადღება მივაქციოთ. მთავრობის დეკლარაციაში—პროგრამა—ჩვეულებრივი სამოქმედო გეგმაა დასახული. ამ გეგმასაც მნიშვნელობა აქვს მთავრობის სულისკვეთების შესაწავლად. ამ მხრივ ჩვენ ეროვნ...

პესიმიზმი გვიპყრობს. ამიერკავკასია ძველი რუსეთიდან იმით განირჩევა, რომ ეროვნულ ძალთა განწყობილება აქ უფრო გართულებულია და რაც რუსეთში ნაკლებად სჩანდა, აქ მას განსაკუთრებული ელფერი აქვს. ამიერკავკასიაში ეროვნული საკითხი მთავარი, კარდინალური საკითხია, კაბინეთის დეკლარაციაში კი ეროვნული პრობლემა სადღაც კუნჭულშია მიგდებული, უკანასკნელი ადგილი უჭირავს და დებულებანიც ისეა ნათქვამი, რომ ეშმაკიც ფეხს წაიტეხს.

გეგეჭკორი აღიარებს, რომ საჭიროა ამიერკავკასიის ერების ერთმანეთისაგან გამიჯვნა, თანასწორი უფლებით აღჭურვა ყველა ერისა და ამ გზით შექმნა ეროვნულ-ტერიტორიალურ კანტონებისა სრულის საშინაო თვითმართველობით და მცირე ეროვნულ ერთეულთა დაცვით.

საერთოდ ყოველივე ეს მშვენიერი დებულებაა და გასაგებია პუბლიცისტიკაში, მაგრამ მთავრობა, რომელიც დეკლარაციას განსახორციელებლად აქვეყნებს, რომელიც ფაქტების, კანონების და კონკრეტულ საგნების სახელით უნდა ლაპარაკობდეს, სრულიად ვერ გვაკმაყოფილებს, ვინაიდან გეგეჭკორის ლამაზ სიტყვებში რასაც გინდათ იმას ჩასდებთ, ხან ნამდვილ ავტონომიას, ხან ფედერაციას, ხან ავტონომიის სუროგატს და ყოველ წყობილებას. ეს საარაკო ბურუსი და გამოურკვევლობა ჩვენ გვაშინებს და სამართლიანი იქნება თუ მით თვით გეგეჭკორიც შეშინდება, ვინაიდან დღეს დეკლარაცია მიგვცა, თამასუქს ხელი მოაწერა, მაგრამ ხვალ ჩვენ თამასუქის განაღდებას მოვითხოვთ და გეგეჭკორი კი დანაპირების განხორციელების მაგიერ მიზეზებს დაგვისახელებს თავის უძლურების და მარცხის გასამართლებლად, რასაც ჩვენთვის არავითარი ფასი არ აქვს.

ჩვენ გვინდა საქმის გაკეთება, ამისათვის აუცილებელია გარკვეული ლაპარაკი და თუ ასე ლაპარაკი ვერ მოხერხდა დეკლარაციით, დეე ეს სხვა დროს, მალე მოხდეს, რომ დანაპირები დაპირებად არ დარჩეს.

ქართული პრესა

„ერთობის" სწორედ ისეთი პა[illegible] ხიმ[illegible] რევოლიუციო ორგანიზაციის შესახებ [illegible] მოუყვ[illegible] ლოთ[illegible] გაზეთ[illegible]:

მოვახსენებ „სახალხო საქმეს": ქუთაისში რევოლიუციონური ორგანიზაციები მუშათა და გლეხთა საბჭოები, რომლებიც სოც.-დემ. მენშევიკების პოლიტიკას მისდევენ.

გაზეთმა „ერთობამ" კარგად უნდა იცოდეს, რომ ხუთმაგი ტილოც რომ აეფაროს თავის მკითხველთა თვალებს სიმართლეს მაინც ვერ დამალავს. ქუთაისის ყველა საბჭოში შედიან სოც.-ფედერალისტები, სოც.-რევოლიუციონერები და ბოლშევიკები; ამათში ყველაზე მეტი ძალა სოციალისტ-ფედერალისტებს აქვთ; მაგრამ ამ საბჭოებიდან გამოიყვანეთ ეს პარტიები და რა დაგრჩებათ?—მხოლოდ საბრალო მენშევიკები, მხოლოდ ეს ოპორტუნისტები და კოალიციონისტები იქნებიან სარევოლიუციო ორგანიზაციებად. განა ჩვენც ეს არა ვსთქვით? საბჭოების ყველა შემადგენელი ნაწილი მენშევიკებს გამოეყო ლეჩხუმის საქმეში, გაირიყნენ მენშევიკები და გარიყული პარტია გარიყულია საბჭოშიაც და მაინც საბჭოს იმოწმებს?!

მელასი და კუდის მოწმობის ამბავი ხომ არ დაგიწყებიათ გაზეთ „ერთობას"?

წესიერი უწესობა

იარაღის მობილიზაცია.

სამშობლო უნდა დავიცვათ, ერი და რევოლიუცია ჩვენგან თავდადებას მოითხოვს, დღეს ერთი ენა, ერთი საქმე, ერთი აზრი გვაქვს—ჩვენი ქვეყნის დამოუკიდებლობის განტკიცება. ამ საერთო მიზანში ერის ყოველ ცოცხალ ძალის გახვევა მოვახერხეთ. ვინც ვიგინდარა და ნაძირალა არ არის ის სამშობლოს დაცვის საქმეს უნდა ქადაგებდეს, სიტყვით, კალმით, იარაღით, სულით და ხორცით მკერდში ამოუდგეს მშობელ ერს.

ხალხის მობილიზაცია უკვე დავიწყეთ, რაზმებს ვგზავნით აქა-იქ, საფრთხე კიდევ იზრდება, სამშვიდობო მოლაპარაკება გრძელდება, მაგრამ მტერი წინ მოიწევს და ჩვენი ქვეყნის ნაწილს ემუქრება, დაეცა ოლთისი, მტერი არტაანისაკენ იჭრება, ემუქრება ახალციხეს, აბასთუმანის გზით ქუთაისს, ბორჯომს, ტფილისს. წუთიერი გამარჯვება აფრთოვანებს ოსმალო იმპერიალისტებს, გერმანელების [illegible] საფრანგეთში კიდევ მეტ მადას ულვიძებს ოსმალეთის გუშაგებს.

ასეთია მდგომარეობა. ჩვენში აღფრთოვანება არის სამშობლოს და რევოლიუციის დაცვისა, არის ხორცი და სული ხალხისა, მაგრამ ღარიბი ვართ ტეხნიკური პირობებით, განსაკუთრებით იარაღით.

ჩვენ მოვახდინეთ ხალხის მობილიზაცია, მაგრამ არ მოგვიხდენია იარაღის მობილიზაცია და ჩვენ ვიცით, რომ ხალხში დღეს დიდძალი იარაღია, ათას მანეთების ნაყიდი არსენალთა დარბევით, რომლითაც დღეს ხალხის ნაძირალები შეიარაღებულან და თავზარსა სცემენ ყოველ დღე მშვიდობიან მცხოვრებლებს.

ჩვენ ვიცით, რომ ხალხში გაფანტულ იარაღებით პოლკებს შევაიარაღებთ, თითქმის ყოველ ადამიანს აქვს ჯარის კაცის თოფი, რევოლვერი, ტყვიაწამალი. ხულიგნების შიშით თავდაცვის გრძნობამ ყველა შეაიარაღა, თუმცა ეს შეიარაღება წესიერ უწესობას ქმნის და არა ნამდვილ წესიერებას.

თავი გავანებოთ სოფლის ცხოვრების საწუხარო ამბებს სადაც მართლაც ძაღლი პატრონს ვერა სცნობს, განა ტფილისში საიმედო მდგომარეობა? გოლოვინის პროსპექტზე ყოველ დღე ნახავთ „ამხანაგს" და „მოქალაქეს" იარაღით შეჭედილს, თუმცა მას არავითარი ნიშანი არ აქვს ვინაობისა. ვინ გინდა არ ატარებდეს იარაღს, არ ისროდეს სურვილისამებრ, არ სწვავდეს ძვირფას სიმდიდრეს უმიზნოთ, არ აფრთხობდეს ტყუილ უბრალოდ საბრალო მოქალაქეთ.

გამკითხავი არავინ არის თვით სამინისტროს ქალაქში, ყოველ დღე ცარცვა გლეჯა, ხოცვა-ჟლეტაა, არ ვიცით სად იწყება ჩვენი სიცოცხლე და სად თავდება ჩვენი დღე. წუთის მსხვერპლნი და ბედნიერ შემთხვევის ლუკმა ვართ ყველანი. და ყოველივე ეს ხდება იმიტომ, რომ ყოველ ვიგინდარას იარაღი აქვს, ყველა თავზარდაცემი და საშინელია.

ამ შემთხვევაში შეუძლებელია ვისთვისმე ორი აზრი არსებობდეს ამ საგანზე. დაუყონებლივ უნდა გამოცხადდეს იარაღის მობილიზაცია და სასტიკად დაისაჯოს ყველა მოქალაქე, რომელთაც უმიზნოთ აღმოაჩნდება იარაღი, უნდა აიკრძალოს ქუჩაში თოფის და რევოლვერის ტარება, უნდა გაიჩხრიკოს საეჭვო ბინები, პირები და ხალხს იარაღი ჩამოვართვათ, ხოლო სახალხო შეიარაღება მოვაწყოთ კერძო ბინებში არა იარაღის დარიგებით რასაც უთვალავი ბოროტმოქმედება მოსდევს—არამედ სახალხო არსენალები დაარსდეს ყოველ ქალაქში, ყოველ სოფელში, რომ ქვეყანამ იცოდეს სად რამდენი იარაღია და ვის ხელშია იგი იარაღი.

თუ ჩვენ გვინდა წესიერება დავამყაროთ ამ გზას უნდა დავადგეთ, წესიერების სხვა გზა დღეს არ არის, ვერ მოვსპობთ მილიციონერების კვლას, ცარცვა-გლეჯას, ხალხის ხოცვას.

იარაღი მხოლოდ საზოგადოებრივ ორგანიზაციებს შეუძლიათ ქონდეს მხოლოდ ერთის პირობით: საერთო საიარაღო საწყობის დაარსებით, შენახვით. ეს „რეფორმა" ჩვენ იარაღს გაგვიჩენს, რომელიც მრავლად დაფანტულია ხალხში, შეამსუბუქებს იარაღის კრიზისს, სამშობლოს დაცვის საქმეს გააძლიერებს, ალაგმავს უპასუხისმგებლო ნაძირალებს და მშვიდობიან ცხოვრების და მუშაობის ასპარეზს გაგვიხსნის რაც ესოდენ საჭიროა დღეს რევოლიუციის და სამშობლოს ბედნიერებისათვის.

ჩვენ მოვითხოვთ ამ საქმეს სერიოზული ყურადღება მიაქციოს ცენტრალურმა მთავრობამ და სარევოლიუციო პარტიებთან ერთად შეიმუშაოს გეგმა ამ საქმის გასაკეთებლად და მოსაგვარებლად. დაყოვნება შეუძლებელია.

თედო ღლონტი.

სოხუმის ოლქში

(შთაბეჭდილებანი)

სოხუმის ოლქი! რა შემცდარა ბიბლიის დამწერი, სამოთხე რომ სადღაც სამხრეთისაკენ მოუქცევია! ჭეშმარიტად სამოთხე ერთია და იგი უეჭველად შავი ზღვის ნაპირას მდებარეობს. კალმით აუწერელია სოხუმის ოლქის და თვით სოხუმის მშვენიერება. ნაზი, ლბილი ჰავა, წარმტაცი ცა, აურებელი უცხო, სხვაგან უნახავი მცენარენი, ყველაფრის გასაოცარი სიუხვე. ხოლო გვირგვინი ყველაფრისა ეს ისევ ზღვაა, რომელიც სოხუმის მთის ფერდოებთან დამშვიდებულ-მინაზებულა, ვით მთელი ბუნება ამ მხარისა, მიუხედავად კავკასიონის მთებისა. თვითონ სოხუმი ნამდვილი ევროპიული ქალაქია. მშვენიერი შენობები, ფართო, ლარივით სწორი ქუჩები, განსაკუთრებით ცენტრში. და ამ ფონზე აზიური სურათი: ნაბდიანი და ყაბალახ შემოხვეული შეიარაღებული, ცქვიტი ხალხი.

და აი, ამ საოცნებო მხარეს გავემგზავრეთ მე და ჩემი ამხანაგი ეროვნულ საბჭოს დავალებით. ვიცოდით, რომ სოხუმის ოლქში არეულობაა. ამბობდნენ, მოსალოდნელია ბოლშევიკმენშევიკობამ და პოლიტიკურმა ბრძოლამ ნაციონალური ხასიათი მიიღოს და აფხაზ-მეგრელთა შეტაკება გამოიწვიოსო. სწორედ ამ უბედურების თავიდან ასაცილებლად და საქმის ვითარების გასაგებად მივემგზავრებოდით სოხუმს. ოდიშიდან ხუმ[illegible] ჩამოვიდნენ ჩვენდა დასახმარებლად და მართლაც ძალიან დიდი მუშაობა გასწიეს.

ფოთიდან ზღვით წავედით. ცოტაოდენი შიში კი იყო გაბოლშევიკებულ-გახულიგანებულ მეზღვაურებისა, რომელთაც ამ ბოლო ხანს ყოველგვარი სინიდისი, ადამიანობა და ნამუსი დაეკარგნათ. სოხუმის ოლქის არეულობაც მათი მხეცობის შედეგი იყო. მკითხველებს ეცოდინებათ, რომ აფხაზთა რაზმის ოფიცერი ემუხვარი მათ საორთქლეში ჩაგდეს და დასწვეს თავიანთ გემზე. მაგრამ როგორც იყო მშვიდობიანად ჩავედით სოხუმს და იმ დღესვე შევუდექით საქმეს.

გარეგნად ყველაფერი დამშვიდებული იყო, მხოლოდ ზოგიერთ ნაწილებს და სოფლებს ბოლშევიკების გამოსვლის დროს გამოცხადებული ბოიკოტი ქ. სოხუმისა—ჯერ არ მოეხსნათ. ხსენებულ ადგილებიდან, განსაკუთრებით გუმისტას ნაწილიდან ქალაქში სრულიად არა შემოდიოდა-რა. მაგრამ გაუგებრობა ბოლოს გამოირკვა და ბოიკოტიც მოისპო. ბოლშევიკების გამოსვლის ამბავი მკითხველებს გაზეთებიდან უკვე მოეხსენებათ და აქ აღარ გავიმეორებ. აღსანიშნავია მხოლოდ, რომ მოძრაობამ აშკარა ეროვნული ხასიათი მიიღო. „ბოლშევიკ მეზღვაურებისა"გან მოკლული ემუხვარი აფხაზი იყო, ხოლო მეგრელები ბოლშევიკებს გამოუდგნენ, როგორც აფხაზთა მოწინააღმდეგე ძალას. დიდი როლი უთამაშნია აქ პროვოკაციას და ერთმანეთის წასისინებას, რამაც კინაღამ გამოიწვია ძმათა სისხლის ღვრა.

უპირველესად ყოვლისა გავეშურეთ მეგრელების სოფლებისაკენ. განსაკუთრებით საშიშად მიაჩნდათ ერთი მოზრდილი ს. დრანდა, რომელიც სოხუმიდან 18 ვერსზე მდებარეობს. ამხანაგებმა ისე დაგვიხატეს ამ სოფლის სულის განწყობილება, რომ გადავწყვიტეთ: გავემართა კრება, ელაპარაკნათ ზუგდიდელებს. შემდეგ დავატყობდით რანაირი იყო საქმის ვითარება და იმისდა მიხედვით მოვიქცეოდით, რადგან ამნაირ სახიფათო გარემოებაში ეროვნულ საბჭოს სახელით გამოსვლა და დამარცხება არ ივარგებდა. ამბობდნენ, რომ დრანდელები ბოლშევიკობენ, სახალხო კომისართა მთავრობის იღიარებას მოითხოვენო. განსაკუთრებით არევ-დარევას ხელს უწყობდნენ თურმე ფრონტიდან ახლად დაბრუნებული ჯარისკაცები. მაგრამ მდგომარეობა უკეთესი აღმოჩნდა, ვიდრე გვეგონა. დრანდელებმა, რომ გაიგეს ვინ ვიყავით, ძალიან გაიხარდეთ, დაგვიწყეს თავიანთ გაჭირვებაზე ლაპარაკი და კარგადაც გაგვიმასპინძლდნენ. ხვალად შეიკრიბა სოფელი და მოზრდილი მიტინგი გაიმართა. აუხსენით ხალხს ჩვენი ქვეყნის მდგომარეობა, პროვოკატორების მოქმედება და ჩვენი ცხოვრების საჭიროება. ყურადღებით მოგვისმინეს და ყველაფერზე დაგვეთანხმდნენ. „სამშობლოს შვილების" (ასე გვეძახდნენ დელეგატებს) სიტყვებმა გამოფხიზლება შეიტანა მათში და ერთნაირად დარცხვენილნიც იყვნენ: ეს ხალხი როგორ შევაწუხეთ და ამ სიშორიდან მოვიყვანეთ ჩვენი გულისათვისო.

მეორე დღეს ამხანაგები იყვნენ ზოგიერთ სხვა სოფელშიაც! აჟაყვასა და მერხეულაში. ყველგან კარგად მიიღეს და უკვე აღარავინ ლაპარაკობდა „სახალხო კომისარებზე".

მაგრამ ახლანდელ გაუგებრობას მეგრელებს და აფხაზებს შორის ღრმა მიზეზი აქვს და მხოლოდ აქ შემთხვევით გამომჟღავნდა. საქმე ისაა, რომ მეგრელების სვლამ შავი ზღვის ნაპირებისა და განსაკუთრებით სოხუმის ოლქისაკენ ფართო ხასიათი მიიღო ამ ბოლო ხანებში. ამჟამად ისინი მთელს ოლქში, სამურზაყანოელები რომ არ ჩავთვალოთ (რომელნიც იგივე მეგრელები არიან) რიცხვით იმდენივე არიან, თუ არა მეტი რამდენიც აფხაზები. ეკონომიური მდგომარეობა მათი განსხვავებულია. აფხაზები მესაკუთრენი არიან მიწისა, ხოლო მეგრელების უმეტესობა უმთავრესად იჯარით აღებულ მიწაზეა დასახლებული. ამიტომ მიწის საკითხი აქ იწვიათ მწვავე ხასიათს ღებულობს, დაუმატეთ ამას ისიც, რომ იჯარით მიწა გაცემული აქვთ არა მარტო აფხაზეთის თავადაზნაურობას, არამედ გლეხებსაც, აგრეთვე ის, რომ მეგრელებს საიჯაროდ აღებული აქვთ საუკეთესო ადგილები ზღვის სანაპირო, ხოლო თვით აფხაზები მთებში სცხოვრობენ.

მიწა მშრომელ ხალხს, ამბობთ თქვენ, მაგრამ იგი უცხო ერის ხელში გადადის და ისიც უდიდესი ნაწილი ჩვენი ტერიტორიისა—გულშემტკივნეულად გვიპასუხებთ აფხაზი.

საქართველო აფხაზეთს ავტონომიას აძლევს, მაშასადამე ჩვენ აქედან უნდა გაგვერეკონ—იძახიან ვიღაც გაუგებარ ხალხისაგან დაშინებული მეგრელები. რამდენი ხანია აქა ვცხოვრობთ, რამდენი შრომა და ოფლი ჩაგვიღვრია ამ მამულში და ახლა, როცა მშრომელი განთავისუფლდა, ნუ თუ თავი უნდა მივანებო მე ჩემს ნაშენს ყანასახლ-კარსაო, გეუბნებათ იგი. ამიტომ ერთნაირი უნდობლობა და სიფრთხილე სუფევს მეგრელ-აფხაზთა ურთიერთობაში. განსაკუთრებით მიტომ, რომ აფხაზეთის თავად-აზნაურობამ ამას წინად მოინდომა და შევიდა კიდევაც ჩრდილოეთ კავკასიელთა კავშირში. ეხლაც სრულიად მოწყვეტილი იყო ეს მხარე ამიერკავკასიას, მთავარი ძარღვი კი ოლქის ცხოვრებისა სწორედ ეს მიწის საკითხია, იგი განიხილეს გლეხთა საოლქო ყრილობაზე, მაგრამ საბოლოო მისი დეტალიზაცია და სხვათა შორის იჯარადრების საკითხის საბოლოოდ მოგვარება მაინც სეიმს მიანდეს. უეჭველია ჩვენი მთავრობა ვალდებულია უდიდესი ყურადღება მიაქციოს სოხუმის ოლქს ამ მხრით და საკითხის დაწვრილებით შესწავლის შემდეგ საჩქაროდ გადასწყვიტოს. უამისოდ აქ ყოველთვის დიდი მასალა იქნება ყოველგვარ გაუგებრობისა და პროვოკაციისათვის.

სწორედ ამ ნიადაგზე აღმოცენდა აგრარული მოძრაობა, რომელსაც მიეხრო თითქმის მთელი გლეხობაც თვით აფხაზეთისა. ეკონომიურმა ინტერესებმა აქ ორი ერი შეაერთა და აგრარულმა მოძრაობამ ეხლა აფხაზთა შორისაც გასავალი აქვს. მაგრამ ყველა აფხაზს ერთი რამ აერთებს: სამშობლოს განუსაზღვრელი სიყვარული და ეროვნული სიამაყე. უნდა ნახოთ, რა გულის ტკივილით და სინანით იგონებს უბრალო გლეხიც კი იმ მახაჯირებს, რომელნიც ბედის სიმუხთლემ აიძულა მშობლიური მიწა-წყალი მიეტოვებინათ და შორეულ ოსმალეთში გადახვეწილიყვნენ რადგან სიამაყე არ აძლევდა ნებას დამორჩილებოდნენ „გიაურების" (რუსების) მძიმე უღელს.

რა დააშავეს მათ, რა?—ამბობს ერთი გლეხი აფხაზი მიწის საკითხის გადაწყვეტის დროს. ნუ თუ მათ არ უნდა ერგოს უპირველესად მიწის ფონდიდან საკუთრება? მოიგონეთ: ისინი თვალცრემლიანნი ეთხოვებოდნენ თავის მამულს. ხელით მიჰქონდათ მშობლიური მიწა, რათა უცხო მხარეს გარდაცვალების დროს გულზე დაეყარათ მოგონებად მიტოვებულ სამშობლოისა.

უცქერი, ყურს უგდებ და მიკვირს ამ პატარა, ნიჭიერ ერის სულის სიდიადე, კეთილშობილება. ყველა ჩაგრულისათვის გათენდა, რატომ ჩვენ უნდა გამოვაკლდეთ ამ თავისუფლების ფერხულს? გეკითხებათ აფხაზი და თქვენც არ შეიძლება თანაგრძნობით არ შეხედოთ ამ ნატანჯ ხალხს.

მაგრამ ყველაზე საინტერესო იყო გლეხთა საოლქო ყრილობა, სადაც სწყდებოდა ამ მხრისათვის ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხები. აქ თავი მოეყარათ ექვსი ერის გლეხთა წარმომადგენლებს: აფხაზებს, მეგრელებს, სომხებს, ბერძნებს, ესტონელებს და რუსებს. იყვნენ პოლონელებიც. ყველა ესენი კოლონისტები არიან. 300 კაცამდე დაესწრო. ყრილობა გაიხსნა ოთხ მარტს ჯერ სამურიდის მოზრდილ თეატრში, შემდეგ გადატანილ იქმნა ალოიზის თეატრის დიდ შენობაში.

(შემდეგი იქნება.)

ქ. რაჭველიშვილი.

ომი

ბერლინი. კაიზერმა ვილჰელმა ასეთი რადიო დეპეშა გაუგზავნა კრუპის ფირმას, ფონ-ვაზეს და ფონ-ბოგლენს: „თქვენმა ახალმა იარაღმა საუცხოვო და ბრწყინვალე ნაყოფი გამოიღო პარიზის ას კილომეტრზე მეტით მოშორებულ მანძილიდან ბომბანდიროვკის დროს. თქვენ ახალ იარაღების მომზადებით კრუპის ფირმის ისტორიაში ჩასწერეთ ახალი და ბრწყინვალე ფურცელი. გიცხადებთ თქვენ და თქვენ მუშებს საიმპერატორო მადლობას".

ოლთისის აღება. შტაბი ატყობინებს: ერევნის მიმართულებით არარატის რაიონში აღმოჩნდნენ ქურთები. ოლთისის მიმართულებით იმ ცნობების მიხედვით, რომელთაც დაჭერილი ოსმალური რადიო დეპეშები იძლევიან, ოსმალოებს დაუჭერიათ ოლთისი.

ყარსი განსაცდელშია.

სარწმუნო წყაროების ცნობების მიხედვით ოლთისის დაპყრობის ოპერაცია თანდათან ვითარდება. ოსმალოს ნაწილები ყარსის მიმართულებით მოდიან და ახლო მომავალში მოსალოდნელია, რომ ამ ციხე-სიმაგრეს ალყას შემოარტყამენ. ამ რაიონში მიმობნეული ეროვნული ჯარები, მცირე რიცხოვნობის გამო, იძულებულნი არიან მოწინააღმდეგეს გზა დაუცალონ და უკან დაიხიონ. საქმის ვითარება მეტად სერიოზულია.

არეულობა ამიერკავკასიაში

ერევნიდან 13 მარტს სომეხთა ეროვნულ საბჭოს თავმჯდომარე მუსინიანი ამიერკავკასიის კომისარიატს დეპეშით ატყობინებს. შარურის მაზრის სომხური სოფლები სულ დაარბიეს და ამოწყვიტეს. გადარჩენილი მცხოვრებლები იმყოფებიან ხანუხდარში, რომელსაც გარს არტყია ქურთები და თათრები. 28 თებერვლიდან დიდი ბრძოლაა, იმათ მხარეს წინ მიუძღვის მაზადი-ალექსეგამხაი, ბრძოლა აქამდის გრძელდება. თათრებმა გააკვეს სასმელი წყალი. აუცილებლად საჭიროა საჩქაროდ დახმარება, რომ სიკვდილს გადავარჩინოთ 10 ათასი სომეხი და აისორი, წინააღმდეგ შემთხვევაში, შარურის მაზრის მცხოვრებლები ამოჟლეტილი იქნებიან.

ბაქოდან 10 მარტს სომეხთა ეროვნულმა საბჭომ ამიერკავკასიის კომისარიატს შემდეგი დეპეშა გამოუგზავნა: „ნუხიდან მივიღეთ დეპეშა შემდეგი შინაარსით: როგორც გავიგეთ ზარალი სომეხთა დარბეულ სოფლების ერთ მილიონ ნახევარ მანეთზე მეტია, დამწვარ საქონლის ჯარარბეტის გარდა. როგორც ლტოლვილები, აგრეთვე ქალაქის ღარიბი მცხოვრებლები დიდ გასაჭირში არიან. გთხოვთ საჩქაროდ დაგვეხმაროთ".

სეიმის მოწოდება

ამიერკავკასიის გლეხთადმი.

ამიერკავკასიის გლეხნო!

7 მარტს ამიერკავკასიის სეიმმა გამოსცა მიწის ახალი კანონი:

„ყველა კერძო მემამულეთა მიწები უსასყიდლოდ გადადის ხალხის საზოგადო კუთვნილებად".

„მემამულეებს, რომელნიც დღემდე ათი ათას დესეტინებს ფლობდნენ, ეტოვება მხოლოდ იმდენი მამული, რომლის დამუშავება შეუძლიან თვითეულს თავის საკუთარი ხელით.

ყველა დანარჩენი მიწა, რაც კი დღემდე კერძო მემამულეებს ეკუთვნოდათ, გადადის მიწის კომიტეტების (საოლქო და საგუბერნიოს) უწყებაში, რომელთაც თვით გლეხები აირჩევენ".

ასე აღსრულდა დიდი ხნის სურვილი ამიერკავკასიის ყველა ეროვნებათა გლეხობისა.

ამიერკავკასიის მთავრობას ჩვენ, თქვენმა წარმომადგენლებმა, დავავალეთ ცხოვრებაში გაატარონ მიწის ახალი კანონი და ჩვენს ქვეყანაში დაამყარონ უკეთესი საადგილ მამულო წესიერება.

ყველა, ვისთვისაც კი ძვირფასია გლეხთა განთავისუფლება მონობისგან და მათდამი მიწის გადაცემა, უნდა დაეხმარნენ მთავრობას ამ მძიმე საქმეში. ამ საქმეს კი დიდი საშიშროება მოელის.

ისინი, ვისთვისაც კი ხელსაყრელია ძველი წესები და მემამულეთა ინტერესები, ადვილად არ არ შეურიგდებიან მიწის იმ კანონს, რომელმაც მემამულეებს აჰხადა უფლება ღარიბღატაკებზე ბატონობისა. მაგრამ აშკარად იმ კანონის წინააღმდეგ, რომელიც სეიმმა ერთხმად მიიღო, ისინი არ გაილაშქრებენ. ისინი არ გეტყვიან პირდაპირ თავიანთ ზრახვებს. ისინი შეეცდებიან მოსპონ მიწის ახალი კანონი, ქვეყნად შემოიტანენ არეულობას, ანარქიას და ერთაშორის შუღლს ჩამოაგდებენ. ეს გზა უფრო საიმედოა იმათ მიზნისთვის, რომ მიწა კვლავ უკან დაიბრუნონ გლეხებისგან, რომელთაც რევოლიუციამ გადასცა.

ჩვენ თვალწინ იღუპება ანარქიისა და უწესოებისგან რუსეთში რევოლიუციის მონაპოვარი უფლებანი, იღუპება აგრეთვე [illegible] რუსეთის გლეხებისა მიწის მიღებაც.

თუ ანარქია მოედება ამიერკავკასიას, მაშინ ჩვენში დაიღუპება რევოლიუცია არა ჩვენს გლეხობასაც მოისპობა რევოლიუციით მონაპოვარი უფლებანი, პირველ ყოვლისა, დაეკარგება მიწა, მემამულეთა სასიამოვნოდ, რომელთაც ეკუთვნოდა ეს მიწა მეფეების დროს.

რომ ისარგებლოთ რევოლიუციით მონაპოვარ უფლებებით და იმ მიწით, რომელიც თქვენ გერგოთ, თქვენთვის საჭიროა მტკიცე ზავი ყველა მეზობელ სახელმწიფოსთან. ამისათვის სეიმი და მთავრობა ამიერ კავკასიისა ყოველ ღონეს ხმარობენ დაუყოვნებლივ შესწყდეს ომი, რომელიც აგერ ოთხი წელიწადია რაც ჩვენ ქვეყანას ანადგურებს.

მაგრამ სეიმი და მთავრობა ვერ დასთანხმდებიან იმ პირობებს, რომელნიც ჩვენს ქვეყანას გაალატაკებენ, დაამცირებენ, დაჰლუპავენ და ამიერ კავკასიის გლეხობას მიწას ჩამოართმევს.

ეს კი ჩვენ მოგველის, თუ ჩვენი ქვეყნის მთლიანობა დაირღვა და ნაწილს ჩვენი მტერი დაისაკუთრებს. ჩვენი მტერი არასდროს ნებას არ მისცემს, რომ დამონავებულ ქვეყანაში მიწა დარჩეს თავისუფალ გლეხის ხელში. ამისათვის სეიმი და მთავრობა, მიისწრაფიან რა ზავისკენ, ამავე დროს მზად არიან იარაღით ხელში არ შეუშინდნენ არავითარ მსხვერპლს და დაიცვან ამიერკავკასიის საზღვრები, თუ ჩვენი მოწინააღმდეგე არ დასთანხმდება ისეთ ზავს, რომელიც ამიერ-კავკასიის ყველა ერის თავისუფლებას უზრუნველჰყოფს და რომელიც მიწას გლეხობის ხელში დასტოვებს.

ანარქია შინ და შიში გარედან აი ორი საშიშროება, რომელიც თქვენ გემუქრებათ.

ამიერ-კავკასიის გლეხნო, ქართველნო, სომხებო, მაჰმადიანებო. თქვენ ყველას, რომელთაც რევოლიციის წყალობით მიიღეთ მიწა, ეხლა ერთი საზრუნავი უნდა გქონდეთ.

გააერთიანეთ თქვენი ძალღონე დასაცავად იმ მიწისა, რომელიც თქვენ გერგოთ, ხმარი მიეცით სეიმს და მთავრობას რევოლიუციის მტრებთან ბრძოლაში, აგრეთვე ზურგი გაუმაგრეთ მათ ქვეყნად წესიერების შენახვისათვის და ამიერკავკასიის გარედან უზრუნველყოფისათვის და მაშინ თქვენდა გადმოცემული მიწა სამუდამოდ თქვენს ხელში დარჩება.

სამაჰმადიანო საქართველო.

ახალციხისკენ მიმავალს სომხის ჯარისკაცებს რომელთაც იარაღი მიჰქონდათ, დ. აწყვერში თავს დაესხნენ მაჰმადიანები; არიან მოკლულ-დაჭრილნი. ახალციხის მხრიდანაც ამბები ჩამოვიდა—მთელი მაზრა მაჰმადიანთაგან ალყა შემორტყმულია. ამ ამბებმა მთელი ბორჯომის ხეობა და გორის მაზრა ფეხზე დააყენა; დიდძალი შეიარაღებული ხალხი მოდის, მოხუცებულებსაც კი აუღიათ ხელში თოფი და სამშობლოს დასაცავად მზად არიან. აწყვერის ბორჯომის მხრიდან ალყა შემოარტყა დიდძალმა შეიარაღებულმა ქართველობამ. აწყვერელებს მოსთხოვეს დანებება და იარაღის აყრა, წინააღმდეგ შემთხვევაში, ჯარი გალაშქრებას აპირებდა. წავიდა დელეგაცია გენ. არჯევანიძის და სხვათა სახით. აწყვერელებმაც თავიანთი კაცები გამოჰგზავნეს—ითხოვენ შერიგებას, იარაღის დაყრაზე უარს ამბობენ—თქვენ ჯარს კი გავატარებთო, ამის საწინააღმდეგო არაფერი გვაქვს ცნობილი ომარ ეფენდი—დელეგატის (აწყვრელის) თქმით, აწყვრიდან გაქცეულა. საჭიროა სეიმმა ბოლო მოუღოს ასეთს ამბებს, თორემ ძმათა შორის სისხლი აუცილებელია. დაწვრილებით შემდეგ.

მეხხი გოგია.

ახალი ამბავი

✦ **ეროვნულ საბჭოს კრება.** კვირას, 18 მარტს ნაშუადღევის 12 ს. დანიშნულია საქ. ეროვნულ საბჭოს კრება. განსახილველია: 1) ჩვენი საერთო მდგომარეობა. 2) სექციები, 3) მიმდინარე საკითხები. შენიშვნა: კანდიდატებს შეუძლიათ კრებაზე დასწრება.

✦ **ქართველ ინჟენერ-ტეხნიკოსთა საყურადღებოდ.** კვირას 18 მარტს,

დღის 12 ს., ქ. ქუთაისში ინჟ.-ჰიდროვლიკის ბინაზე, პოდგორნი ქუჩაზე, ჩილინგარიდის სახლში, მოხდება ქართ. ტეხნიკურ საზ. ქუთაისის განყოფილების საორგანიზაციო კრება, რომელსაც სთხოვენ დაესწრონ ქუთაისის გუბერნიის ყველა ტეხნიკოსს და ინჟინერს განურჩევლად ეროვნებისა.

სოც.-ფედერალისტთა პარტიზანული რაზმი. დუშეთიდან მიღებულ დეპეშით დუშეთის სოც.-ფედ. კომიტეტი გვატყობინებს, რომ შესდგა პარტიზანული რაზმი, რომელიც პარტიის მთავარ კომიტეტის განკარგულებით—საჭიროების მიხედვით—გაიგზავნება სამშობლოს რომელიმე ფრონტის გასაძლიერებლად.

რაჭა ლეჩხუმი. სეიმის დავალებით ერთი კვირის განმავლობაში მთავრობამ უნდა წარუდგინოს სეიმს განმარტებანი რაჭა-ლეჩხუმის და საგუბ. კომისარის ივ. კაჩუხაშვილის ამბების შესახებ.

საზოგადოების საყურადღებოდ სოციალისტ-ფედერალისტ მოწაფეთა კავშირმა გადასწყვიტა ამ მოკლე ხანში გამოსცეს ცალკე წიგნად არჩილ ჯორჯაძის კერძო ბარათები. საამისო მუშაობას უკვე შეუდგა. ვინაიდან სასურველია წიგნში მოთავსებული იყოს ყველა ბარათი, ამიტომ ვსთხოვთ ვისაც კი მოეპოება აუცილებლად გადმოგვცეს ბარათები მიიღება „სახალხო საქმის“ რედაქციაში და სოც.-ფედერალისტების ბიუროში (ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 1.)

ქართველ ქალთა მშრომელ რაზმს. ორშაბათამდის არ არის სამუშაო ნავთლუღში. შემდეგ კი ცნობის მიღება შეიძლება პარტიულ ბიუროში დილის 9 საათიდან. ან „სახალხო საქმის“ რედაქციაში.

ერ. საბჭო ქართულ, სომხურ და სხვა ეროვნულ საბჭოს პოლკ. შატილოვი დეპეშით აუწყებს: ყარსის და ალექსანდროპოლის სხვა და სხვა ორგანიზაცია, რის შემ დგენლობაში აგრეთვე შედის მღვდელ-მთავრობა, სჩხრეკენ ვაგონებს მიმავალს ყარსიდან ტფილისში „საავიაციო პარკი“-ს საქონლებით. ეს გარემოება ძალიან აფერხებს საქმეს, რადგანაც ეშელონების მიმოსვლას აგვიანებენ მეტის მეტი ზედამხედველობით. ამისთვის გთხოვთ საჩქაროდ მიიღოთ ზომები და გაანთავისუფლოთ ეშელონები ამ ზედამხედველობისაგან და აუწყოთ ეშელონებს რომ „საავიაციო პარკი“ დანიშნულია ეროვნულ კორპუსებისათვის.

მობლიზაცია. როგორც ცირკულიარებით დამტკიცდა ჯარში გაწვევა 25 წლ. უფროსებისა არ არის სავალდებულო. ამისათვის სამხედრო სამსახურში არ მიიღებენ 25 წელზე უფროსებს, მოხალისეებს გარდა.

ოდესა. მოსკოვის მთავრობის 25 მარტის თარიღით გერმანიის მთავრობა ლეიპციგიდან ატყობინებს: „მივიღეთ პროტესტი სახ. კომ. საბჭოისა გერმანელების შესვლის გამო ოდესასა და მის მიდამოებში. ამის მიზეზი იყო ის, რომ ამ ადგილის მდგომარეობა გამოურკვეველი იყო, მაგრამ უკრაინის დელეგაციის განმარტებების შემდეგ, რომელიც რო ბრესტ-ლიტოვსკში წარმოადგინეს, ცხადი შეიქმნა, რომ ხერსონის გუბ. უკრაინას ეკუთვნის ამის გამო ოდესასაც ისე უნდა შევხედოთ, როგორც უკრაინის მიწა-წყალს“.

ბრძოლა ანარქიასთან. ტფილისის დამცველ. შტაბმა შეიპყრო: 3 თვით ბ. ზერენიძე პურის ზედმეტ ფასად გაყიდვისათვის. ბოროტმოქმედთა ორგანიზაციის „შაუ“-ს წევრები მ. დავიდოვი, მ. კიზინოვი, პეტროსოვი, ვანიევი, ვ. ტერ-კიზიროვი, სარიბეგოვი, ავლაბარში მაღაზიის დაწვისთვის და ცარცვა-გლეჯვისთვის.

სპარსეთი. ხამადანიდან გენ. ბარათოვი 14 მარტს მოახსენებს კომისარიატს, რომ გენერალ დენტერსონის ცნობის მიხედვით რეშტში დატუსაღებულნი არიან ინგლისურ ბანკის დირექტორი და მოსამსახურენი, ბრიტანიის კონსული და ოფიცრები. ბრძანება გაცემულია, რომ გენ. მისტილოვმა ყველა კომიტეტის მონაწილეობით ზომები მიიღოს შეპყრობილ პირთა დაუყონებლივ განთავისუფლებისათვის, დოკუმენტების და წიგნების დაბრუნებისათვის, და ბანკის ოპერაციების განხლებისთვის. თუ გაჭირდა შეიარაღებული ძალაც იხმარეთო.

ტფ. დამცველმა შტაბმა შეიპყრო სიყალბისათვის ჯარის-კაცი ადამ სუხოვსკი. ჯარის-კაცები: მე-3 სომხური რაზმის არ. პეტროსიანი და მე-2 ყარსის რაზმის ავ. პეტროსიანი სროლისათვის, პირველი 6 თვით, მეორე 3 თვით. მილიციონერი მე-4 კომისარიატის ა. აბრამიანი და წითელი რაზმელი ლ. აწყარუნაშვილი ორ-ორი თვით, სროლისათვის. სასადილოს პატრონი ბეხიაშვილი. მალულად სპირტის სასმელების გაყიდვისათვის 2 თვით პ. ოჰანესოვი და დვალი. ნიხრის დარღვევისათვის მეეტლე სუხორუკოვი და ფეხსაცმლის მაღაზიის პატრონი ტერ-არუთინოვი. სიმთვრალისთვის 2 კვირით მეეტლე გ. საყვარელიძე.

მკვლელობა. 14 მარტს დღის ორ საათზე რკინის გზის მილიციონერმა მოკლა უცნობი კაცი, ჯარის-კაცის ტანისამოსში. მოკლულს ჯიბეში უპოვეს პასპორტი საიდანაც გაიგეს, რომ ის ყოფილა ახალციხის მაზრის ებრაელი მიშაელ ხაიმ-კარდელაშვილი. ცხედარი მიხეილის საავადმყოფოშია მოთავსებული.

შეიარაღებული შეტაკება ბათომთან. ჩაქვიდან მიღებულ ცნობების მიხედვით, შეტაკება მოხდარა ჩვენს რაზმსა და ოსმალ-ჩეტნიკებს შორის.

მობილიზაციის შესახებ. ქუთაისიდან საქართველოს ეროვნულ საბჭოს აუწყებენ, რომ ქუთაისის მაზრაში და მთელ იმერეთში მობილიზაციის საქმე ბრწყინვალედ მიდის. სდგება მოხალისეთა რაზმები, ყველგან აღფრთოვანება ეტყობა, შეგნებული აქვთ მომენტის სიდიადე. მომავალი ომი ღებულობს სახალხო ხასიათს.

მიმოსვლა ულუხანლუხა და ჯულფას შორის. ამიერკავკასიის რკინის გზის უფროსი ერევანში ვიქილოვს ატყობინებს: „თანახმად მიმოსვლის კომისარის ბრძანებისა წინადადებას გაძლევთ მიიღოთ ყოველგვარი ზომები ულუხანლუხა და ჯულფას შორის მიმოსვლის აღდგენისათვის, გამოიჩინეთ ამ საქმეში ინიციატივა და საქმე საბოლოოდ დაამთავრეთ“.

რკ. გზის შტო. ინჟინერი კარნოვიჩი თხოულობს სასწრაფოდ შეუდგნენ სამტრედიის სადგურზე რკინის გზის ახალ შტოს დაგებას 100 საჟენიანის სიგრძით და გახსნან პლატფორმა.

რეკვიზიცია. გუმბრიდან საეროზო კავშირის თავმჯდომარე იუწყება, რომ გუმბრის გარნიზონის უფროსის განკარგულებით მოხდა რეკვიზიცია წითელი ჯვრის და საერობო კავშირის ქონებისა, რომელიც სარაყამიშიდან და ყარსიდან არის წამოღებული, თუმცა ამის წინაამდეგ დაინტერესებულ დაწესებულებათა წარმომადგენელნი პროტესტს აცხადებენ. სარაყამიშში მცველების და გადმოტანის საშუალების უქონლობის გამო დიდ ძალი ქონება უპატრონოდ ილუპება.

მობილიზაცია. ყვირილიდან პრემიერს ატყობინებენ, რომ შორაპნის მაზრაში მობილიზაცია საუცხოვოდ სწარმოებს. ხალხი ჯგუფ-ჯგუფ მოდის მარსელიოზის სიმღერით და დროშებით. 14 მარტს ხუთი ეშელონი გავისტუმრეთ, შორაპანში მათ გამართეს მიტინგი, რომელზედაც მთავრობის გარდაწყვეტილება დაიცვან სამშობლო და რევოლიუცია ერთხმად მოიწონეს.

ზიგდირიდან იუწყება [illegible]ექიმა მინასიანი: „მილაზგერთის, ალაშქერტის და კარაკლისის მცხოვრებლებმა დასტოვეს თავიანთი სოფლები და გადავიდნენ მისუპატო და გდიჩის ხაზზე. სოფ. მოსულში 13 ათასი ლტოლვილია აქედან იმათი გაგზავნა სხვა ადგილზე ყოვლად შეუძლებელია, ვერც თავიანთ სახლში დაბრუნდებიან, რადგანაც ყველაფერი დაუწვეს. ვერც სურმალინის მაზრაში გადაყვანა შეიძლება მისთვის, რომ იქ სურსათი სრულებით არ არის. გადავწყვიტეთ ნაწილი ლტოლვილებისა გავაგზავნოთ სურმალინის მაზრის საზღვრებისაკენ, ნაწილი ბაიაზეთს და ბაიადინში საინტენდანტო სურსათს არ იძლევა მოსალოდნელია სიმშილი.

მკითხველების საყურადღებოდ. ჩვენი გაზეთის გუშინდელს ნომერში უადგილობის გამო ვერ მოხერხდა ზოგიერთი წერილის და ახალი საყურადღებო ამბის მოთავსება, და დღეს ეს დარჩენილი მასალა იბეჭდება დაგვიანებით.

საერთაშორისო საზავო დელეგაცია. მიმოსვლის უფროსმა ლიბინმა ერევანში პიროუმოვს შემდეგი დეპეშა გაუგზავნა: „მიღებულია ცნობა, რომ თქვენ არ უშვებთ ქამარლიუსკენ მომავალ მატარებელს, რომელშიაც მიდის საერთაშორისო საზავო დელეგაცია. გთხოვთ გაანთავისუფლოთ დელეგაცია, რათა იგი გაემგზავროს დანიშნულ ადგილზე, რაც უფრო ჩქარა იქნება მით უფრო მალე მივაღწევთ სასურველს მიზანს. მიიღეთ ენერგიული ზომები, რომ ამ ნაწილში მიმოსვლა არ შესწყდეს“.

საქ. სოც.-ფედ. სარ. პარტიაში

შაბათს 17 მარტს საღამოს 5 საათზე ამიერკავკასიის რკინის გზის მთავარ სამართველოში „товаро-грузовой отдѣлъ“ მოხდება ამიერკავკასიის და კახეთის რკინის გზის მოსამსახურეთა კრება. კრების მიზანია ს.-ფედერალისტ მოსამსახურეთა „კოლექტივი“-ს დაარსება. ამხანაგებს და თანამგრძნობებს ვთხოვთ კრებას უსათუოდ დაესწრონ. მომხსენებლები იქნებიან ამხ. ი. ბარათაშვილი, ს. დადიანი, არ. ჯაჯანაშვილი და ტფილისის კომიტეტის წარმომადგენელი.

—

შაბათს, საღამოს 7 საათზე სოც.-ფედერალისტთა პოლიტიკურ კლუბის დარბაზში (ლორის მელიქოვის ქ.) დანიშნულია ამხ. ოფიცერთა კრება ფრიად საყურადღებო საკითხის შესახებ. დასწრება სავალდებულოა.

სამხედრო ორგანიზაცია.

—

ახალგაზდა სოციალ-ფედერალისტთა სამკითხველოს გამგე სთხოვს ამხანაგებს, რომელთაც რაიმე დახმარების აღმოჩენა სურთ და რომელთაც ფურცლები აქვთ წაღებული სამკითხველოსთვის შემოწირულებათა შესაგროვებლად,—ნუღარ დააყოვნებენ და დააჩქარონ ჩაბარება. ბინა: პარტიული კლუბის ზემო განყოფილება, სამკითხველო.

—

საგუბერნიო კომიტეტის სხდომა. დღეს, საღამოს 6 საათზე, „სახალხო საქმის“ რედაქციაში დანიშნულია მორიგი სხდომა ტფილისის საგუბერნიო კომიტეტისა განსახილველად მიმდინარე საკითხების.

—

ტფილისის კომიტეტი ამით აცხადებს ამხანაგების საყურადღებოდ, რომ ყოველგვარ ცნობისათვის და საჭირო განმარტებისათვის უნდა მიმართოთ პარტიის ბინაზე (ლორის-მელიქოვის ქუჩა № 1 ძველი სემინარიის შენობა) ამხ. პროკოფი პანჩულაძეს და ნიკო უსტიაშვილს. კლუბი ღიაა დილის 10 საათიდან 2 ს. და საღამოს 5 საათ. 8 საათამდე.

—

ნაძალადევში. დღეს 16 მარტს საღამოს სრულ 8 საათზე დანიშნულია ნაძალადევის სკოლის შენობაში სოც.-ფედერალისტ მუშათა კლუბის წევრთა თანამგრძნობთა საერთო კრება. ამხანაგებს ვთხოვთ კრებას აუცილებლად დაესწრონ, რადგან ფრიად მნიშვნელოვანი საკითხებია გასარჩევი.

რუსთა ეროვნული ყრილობა

13 მარტის სხდომა.

სამხედრო კომისიის მოხსენების შემდეგ, რომელსაც კრება მცირე ცვლილების შემდეგ ამტკიცებს. ირჩევენ პრეზიდიუმს, რომელშიც 7 კაციდან 5 სოციალისტია, ხოლო 2 კ.-დ.

1. მერხალიოვი ს. რ. (თავმჯდომ.)
2. კუტუკოვი სექტ. (ამხანაგ.)
3. სტრელკოვსკი ს. დ. (ამ—გი).
4. [illegible]ემიონოვი კ. დ. (ამ—გი).
5. ლინდენი კ. დ.
6. პოლენინი სექტ.
7. ტრუშჩენკო ს. რ.

თავმჯდომარე მოკლე მისალმებაში აღნიშნავს, რომ ეს არჩევნები მაჩვენებელია იმის, რომ სავსებით დამარცხდა ის ჯგუფი, რომელმაც მესამე სათათბიროში აირჩია ტიმოშკინი. გაიმარჯვა კი იმ ჯგუფმა, რომელმაც 4 სათ. სკობელევი გაგზავნა. (ტაში)

ადგილებიდან მოხსენების შემდეგ ცხარე კამათს იწვევს ეროვნული საკითხი, რომელზედაც შემდეგი რეზოლიუცია მიიღეს:

„ამიერკავკასიის რუსთა პირველი ყრილობა, სცნობს-რა, რომ კავკასიაში მცხოვრებ რუსთა უმცირესობას თვითგამორკვევის უფლება აქვს და საჭიროა მისი ინტერესების და სპეციალურ საჭიროებათა დაცვა, აღიარებს, რომ ამ უფლების და ინტერესთა დაცვა უნდა მიენდოს ამიერკავკასიის რუსთა საბჭოს, ხუთ წევრიან ფორმულით არჩეულს, რომელსაც იცნობს ამიერკავკასიის ყველა რუსი მოქალაქე. ამ საბჭოს უნდა ჰქონდეს უფლება გადასახადები დაადვას ამიერ-კ. რუს მოქალაქეებს და აგრეთვე საჭირო უფლებები ამ მოქალაქეთა ინტერესების დაცვაში“.

რეზოლიუცია მიიღეს 70 ხმით. არც ერთი არ ყოფილა წინაამდეგი, ხოლო თერთმეტმა თავი შეიკავა.

შემდეგ ამისა საინტერესო იყო კამათი თანამედროვე მომენტზე მომხსენებლად გამოდის.

ჩემოდანოვი.

მოქალაქენო დღეს მთელ რუსეთს შავი ღრუბლები გადასწოლია. ბევრმა უკვე წესი აუგო რუსეთის რევოლიუციონურ დემოკრატიას. ზოგისთვის მთლიანი დემოკრატიული რუსეთი არ არსებობს. არსებობს მხოლოდ დაქუცმაცებული, დანაწილებული რუსეთი. ჩვენ კი, მოქალაქენო, ნამდვილ სოციალისტებს, ჯერ კიდევ არ დაგვკარგვია იმედი რევოლიუციის გამარჯვებისა, მთლიანი დემოკრატიულ ფრონტის აღდგენისა.

„ის, თუ ვინ მიიყვანა რუსეთი ამ გაჭირვებულ მდგომარეობამდე ამის გამოკვლევას ჩვენ აქ არ შევუდგებით, ეს ჩვენ აქ არ გვაინტერესებს; ეს მეცნიერ-მკვლევარის საქმეა. ისტორიკოსი იტყვის ამის შესახებ უკანასკნელ სიტყვას, მე კი მგონია, რომ ყოველივე ეს სოციოლოგიურად აუცილებელი იყო ყოველ შემთხვევაში, ბრალს ვერას გზით ვერ დავდებთ ნამდვილ [illegible] ბევრის ჰქონია.

[illegible] საუკუნოების განმავლობაში დაუხშო რუსის ხალხს თვით შეგნების გზა.

მოქალაქენო! დღეს დიდ სადაო საკითხად ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობა ითვლება. მე მგონია რომ თუ აქაური რუსები ამის გადაწყვეტაში არ ჩაერევიან უკეთესი იქნება. დანაშაულობად მიმაჩნია აქ ჩვენ რაიმე გადაწყვეტილება მოვახვიოთ ადგილ. დემოკრატიას. ეს მათი საქმეა. დეე მათ გადასწყვიტონ ეს. ჩვენ შეგვიძლიან მხოლოდ შედეგებზე ვიმსჯელოთ.

„თუ რუსეთში თუნდ კონსტიტუციონური მონარქია დამყარდა, მაშინ მე პირველი მოვაწერ ხელს ამიერკავკასიის დამოუკიდებლობას. დღეს კი ჩვენი საქმეა მხარში ამოუდგეთ ადგილობრივ დემოკრატიას და მასთან ერთად დავიცვათ ფრონტი გარეშე მტრისგან, რადგან ეს იქნება იმავე დროს დაცვა რევოლიუციონური ფრონტისა. დღევანდელი ჩვენი დროშა, ინტერნაციონალური დროშაა (ტაში).

პოდშიბიაკინი (ბაქოელი კადეტი).

„მოქალაქენო! როდესაც მე აქ მოვდიოდი მე მგონა, რომ ყველა თქვენგანი იტყოდა, რომ ჩვენ აქ ისეთი უფლებები გვაქვს, როგორიც ყველა სხვა ერს.

„წინა ორატომა კი ეს უფლება რუსობას წაართვა. მე მგონია, რომ მან სრულიად არ იცის ჩვენი, წარსული ისტორია. ეს რომ მას ცოდნოდა, ისიც ეცოდინებოდა, რომ ყოველი ნაჭერი მიწისა ამ. კავკ. მორწყულია რუსის ხალხის სისხლით.

„გადავხედოთ ისტორიას. ჯერ კიდევ ივანე მრისხანეს ეხვეწებოდნენ ადგილობრივი მთიულები, ჩერქეზები და სხვები: მოდით გვიშველეთ წესიერება დაამყარეთ ჩვენშიო.

თეიმურაზის დროს საქ. მეფე ეხვეწება რუსეთის მეფეს შველას. რუსებმა ხელი გაუწოდეს და დაღუპეს 8 ათასი კაცი მხოლოდ იმისთვის, რომ ბოლოს თვით ქართველ მეფეს ეღალატნა.

„ეს ცოტაა. ქართულ ეროვნულ ყრილობაზე თვით ნოე ჟორდანია, ეს სოციალისტი-პატრიოტი ამბობდა: ჩვენ ურუსებოდ ცხოვრება არ შეგვიძლიაო.

„რას წარმოადგენდა ამიერკავკასია ამ ასი წლის წინად? ასეულ უკულტურო ველურთა ბრბოს. ყოველივე ის რაც კულტურის ნასახს წარმოადგენს—ეს სულ ჩვენი საქმეა.

თვით ნოე ჟორ. სთქვა: „რუსეთი იყო ის ღარი, რომლიდანაც გადმოდიოდა ჩვენში ევროპიული კულტურაო“ (ტაში).

ჩვენ სრული უფლება გვაქვს ვსთქვათ, რომ ყოველივე აქაური კულტურის ნასახი, ეს სულ ჩვენი საქმეა. ამას როგორც ზევითა ვთქვი თვით ქართველი პუბლიცისტებიც არ უარჰყოფენ.

(გაგრძელება ხვალს)

გერმანიის იმპერიალიზმი და რუსეთის ფრონტზე ომის დასრულება

(დასასრული)

ცხადია 1904 წლის, ხელშეკრულებას და ამ ხელშეკრულებასთან დაკავშირებულ მოტივებს ვერ ვაღიარებთ რუსეთისა და გერმანიას შორის მომხდარ ომის უმთავრეს მიზეზად. აგრარიების მდგომარეობა ამ ხელშეკრულებით იმდენად მტკიცე იყო, რომ მას არ შეეძლო გამოეწვია მსოფლიო ომი; გერმანიის მცხოვრებლების უმრავლესობა კი პირიქით დიდი იმედით მოელოდა სავაჭრო ხელშეკრულების გადასინჯვას· ვინაიდგან ამ გადასინჯვით ფიქრობდნენ აგრარიების ბატონობის ალაგმვას.

მაშასადამე მიზეზი რუსეთისა და გერმანიის შეიარაღებულ შეტაკებისა უნდა ვეძიოთ გერმანიის აგრესიულ იმპერიალიზმის განვითარებაში. ამ შემთხვევაში ზედმეტად საინტერესოა მე 90 წ. მეცხრამეტე საუკუნისა: გერმანიის კაპიტალი შეიჭრა აზიის ოსმალეთში, სპარსეთის სრუტეს დაუახლოვდა, მიაპყრო ყურადღება ინდოეთს და ეგვიპტეს. ოსმალეთის მთავრობის ნებართვით გერმანიის კაპიტალი შეუდგა ბაღდადის რკინის გზის გაყვანას; ამ რკინის გზას უნდა დაეახლოვებინა გერმანია სპარსეთის სრუტეს. ამ რკინის გზის მიმართულება ასეთია: ბერლინი, კონსტანტინეს ქალაქი, ბაღდადი, სპარსეთის სრუტე.

თითქოს იმავე დროს, როცა ბაღდადის რკინის გზის გაყვანას შეუდგნენ გერმანელები, მათ ხელი მოჰკიდეს მეორე რკინის გზის გაყვანასაც. ეს გზა სირია არაბეთის რკინის გზაა და ამ გზამ უნდა მისცეს ოსმალეთს ახლო მომავალში პირდაპირი გასავალი ინდოეთის ოკეანეში.

ბევრი სხვა რკინის გზაც შექმნა გერმანიის კაპიტალმა ოსმალეთში; მათ საკმაო პოლიტიკური და ეკონომიური მნიშვნელობა აქვს; მაგრამ ჩვენ აღვნიშნეთ ორი უმთავრესი რკინის გზა, ვინაიდან მათი მნიშვნელობა მსოფლიო ისტორიაში დიდია. გერმანიას კი ამ რკინის გზებმა გადუშალეს დიდი ეკონომიური და პოლიტიკური პერსპექტივები. თავდაპირველად ამ გზებმა ხელი შეუწყეს აზიაში გერმანიის კაპიტალის გაბატონებას საბოლოოდ ეს გზები შეაერთებდნენ ხმელთაშუა ზღვას და ინდოეთის ოკეანეს; ინდოეთი და ეგვიპტე, რომლებიც ინგლისის ხელთ არიან, გერმანიის კაპიტალის და ვაჭრობის გავლენის ქვეშ ჩავარდებოდნენ. ანატოლია და მესოპოტამია, ეს ბუნებით მდიდარი ქვეყნები, ძველი კულტურის ბუდენი, დღეს უდაბნოდ გადაქცეულნი, კვლავ აყვავდება და გერმანიის ნამდვილ საზრდოდ გადაიქცევა; სასოფლო-სამეურნეო ინდუსტრიას აქ საოცარი განვითარება მოელის.

კიდევ უფრო დიდია პოლიტიკური მნიშვნელობა ამ რკინის გზებისა. შეიძლება თამამად ითქვას, ეს რკინის გზები პირდაპირი მუქარაა რუსეთისა და ინგლისის მიმართ. ეს რკინის გზები ამაგრებენ ოსმალეთს არა მარტო ეკონომიურად, სამხედრო-სტრატეგიულადაც. ეს კი არ იყო სასიამოვნო ამ ორ სახელმწიფოსათვის. გარდა ამისა თვითეულ მათგანს თავისი სპეციალური შიში და საფრთხე ჰქონდა. ინგლისი მფარველი იყო ოსმალეთის სისუსტისა, რამდენადაც ეს სისუსტე უზრუნველყოფდა ინდოეთსა და ეგვიპტეს. აზიის ოსმალეთში ინგლისს სხვა ინტერესებიც ჰქონდა; მას აინტერესებდა არაბეთი, ბაბილონი, მესოპოტამია. ინგლისს სურდა მოეწყო პირდაპირი მიმოსვლა ხმელეთით ინდოეთსა და ეგვიპტეს შორის; ამისათვის მოწადინებული იყო ქაირი და კალკუტა რკინის გზით შეეერთებინა; ტიგროსისა და ეფრატის მიდამოებში ეგვიპტელ და ინდოელ გლეხების გადასახლებას და ამ გზით ამ ისტორიულ ადგილების ძველ კულტურის აღდგენას ფიქრობდა. ამასთან ერთად ინგლისს იმედი ჰქონდა სამუდამოდ მოესპო გერმანიასათვის ან რომელიმე სხვა სახელმწიფოსათვის ჩრდილოეთით ინდოეთის ოკეანესაკენ მიმავალი გზა და საშუალება, ამ საიმედო ტერიტორიალურ საფუძველზე მას სურდა აეგო აფრიკა და აზიაში თავისი კოლონიალური ბატონობის მიუვალი სიმაგრე. გერმანიამ არა თუ შეაფერხა ინგლისის გეგმის სისრულეში მოყვანა, არამედ საფრთხეში ჩააგდო იგი, დაემუქრა ინდოეთსაც და ეგვიპტესაც. ამის შემდეგ ტრადიციული პოლიტიკა ინგლისისა შეიცვალა; მან ხელი აიღო ოსმალეთის დაცვა-მფარველობაზე და თავის „ისტორიულ მტერს“, რუსეთს ძმური ხელი გაუწოდა და მასთან კავშირი შეჰკრა. ეს გარემოება საკმაოდ ნათლად გამოიხატა 1907 წელს, როცა ინგლისისა და რუსეთის ხელშეკრულების და შეთანხმების ძალით ტრაღიკულად გადაწყდა ბედი სპარსეთისა.

გერმანიის სურვილები ოსმალეთში რუსეთის წინაამდეგაც საკმარისად იყო მიმართული. ეკონომიური მომავალი რუსეთისა შავ ზღვაზეა. უმთავრესი სიმდიდრენი რუსეთისა ამ ზღვის სიახლოვესაა. შავ ზღვას აკრავს ის ნოყიერი ადგილები, რომელიც რუსეთს ზედმეტ პურს აძლევს; აქვეა დონის სამრეწველო რაიონიც. შავი ზღვა რუსეთის საგარეო ვაჭრობაში უმთავრეს როლს თამაშობს; ეკონომიური ცხოვრება რუსეთისა უკვე აქეთ გადმოიხარა; აზიის ოსმალეთი, რომელიც გერმანიის იმპერიალიზმს და კაპიტალს კლანჭებში ჩაუვარდა, ბუნებრივი ბაზარია იმ მრეწველობისა, რომელიც სამხრეთ რუსეთში ვითარდება; შავი ზღვა რუსულ ზღვად უნდა გადაქცეულიყო, ბოსფორი და დარდანელი რუსეთის ხელში უნდა გადასულიყო. სწორედ ბოსფორსა და დარდანელზე შეხვდნენ ერთმანეთს რუსეთი და გერმანია, და[illegible] მათი ინტერესები იმოდენად განსხვ[illegible]დებოდა, რომ ამ ორი სახელმწ[illegible] მშვიდობიანი განწყობილება შე[illegible]ბელი იყო... 1914 წელს მსო[illegible] ომი დაიწყო. დღეს რუსეთმა ო[illegible] მარცხვინოდ დაასრულა; თვით რუსეთი, ეს უზარმაზარი სახელმწიფო სავსებით დაიშალა. თუ რა პოლიტიკურ სახეს მიიღებს იგი, დღეს გადაჭრით თქმა შეუძლებელია. მაგრამ ერთი კი ცხადია: ამ მოკლე მომავალში მის გარკვეულ პოლიტიკურ სახეზე და მეზე ლაპარაკი მეტია, ვინაიდან რუსეთის დაშლის პროცესი სავსებით არ დასრულებულა, და აღორძინება რუსეთისა და გამოფხიზლება ხალხისა არ იქნება მხოლოდ შინაურ ძალთა განწყობილების შედეგი, არამედ, შესაძლებელია, მსოფლიო ომის მიმდინარეობას აქ გარდამწყვეტი გავლენა ექნეს... სტრატეგიულად, პოლიტიკურად და ეკონომიურად დღეს გერმანია გა[illegible] ჯვებულია რუსეთის ფრონტზ[illegible] ჩამოაშორა რუსეთს ბალტ[illegible] შექმნა ასე თუ ისე ორი [illegible] ლმწიფო პოლონეთი და [illegible] ლი შეუწყო ფინლიან[illegible] განთავისუფლებას, [illegible] ბალტიისა და შა[illegible] ნველჰყო რუსი[illegible] თვისი ბატ[illegible] ლაქი, ბ[illegible] შორი[illegible] თის[illegible] გა[illegible] ხელისუფლნი, ერები, კაცობრიობა ერთ დიდ საერთო მარიდიორთა გუნდად გადაიქცეოდნენ. რუსეთის თვითმპყრობელობამ რუსეთის სახელმწიფოს არც ერთი საღი საფუძველი არ ჩაუყარა. ამით აიხსნება ზღაპრული კატასტროფა რუსეთის იმპერიისა. ეს გარემოება გვაძლევს ნებას ვსთქვათ, რომ გამარჯვება, რომელიც გერმანიას წილად ხვდა რუსეთის ფრონტზე, არ არის დამამტკიცებელი საბუთი იმისა, რომ მსოფლიო ომი გერმანიის და მისი მოკავშირეების საერთო გამარჯვებით დასრულდება. თუ ობიექტიურად შევხედავთ სინამდვილეს, თუ ის, რაც თავს დაგვატყდა, არ [illegible]ბნელებს თავი[illegible] [illegible]სთქვათ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲣᲜᲘᲕᲔᲠᲡᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲡᲢᲣᲓᲔᲜᲢᲗᲐ ᲪᲮᲝᲕᲠᲔᲑᲐ

თანახმად პირველი კრების დადგენილებისა, თუ სხვა პარტიები თავიანთ წარმომადგენლებს არ გამოუგზავნიდნენ გამგეობაში, იგი შეივსებოდა სოც.-ფედერალისტებისგან. მაგრამ აქ კიდევ ერთხელ დაადგნენ ჩვენი ამხანაგები დათმობის გზას და მოუწოდეს სოც.-დემ. და ნაც.-დემოკ. შეთანხმებისაკენ. ამ შემთხვევაში ცდამ გასჭრა და, როგორც იქნა, შეთანხმება მოხდა შემდეგ პირობებში: გამგეობა უნდა შემდგარიყო 21 კაცისაგან. სოც.-ფედერ. მიეცათ 10 ადგილი, სოც.-დემოკ. და ნაც.-დემოკ. ხუთ-ხუთი და რად.-დემოკ. ერთი. ამის შემდეგ მოწვეულ იქმნა საზოგადო კრება, რომელსაც ამხ. მგალობლიშვილმა აცნობა თუ რა ნიადაგზე მოხდა შეთანხმება და გამოაქვეყნა გამგეობის წევრების სია. გამგეობაში დასახელებულ და არჩეულ იქმნენ სოც.-ფედერალისტებისაგან: კ. გამსახურდია, დ. მგალობლიშვილი, კ. ნაროუშვილი, გ. ბასილაძე, ლ. გეორგობიანი, გ. საყვარელიძის ასული, ქ. კარიჭაშვილის ასული, შ. ვადაჭკორია, კ. ნიკოლაიშვილი და ა. გოგიჩაიშვილი. სარევიზიო კომისიაში: ელენე ბერძნიშვილის ასული და ი. ვეფხვაძე. სოც.-დემოკ. რამიშვილი, მექანარიშვილი, დ. ორაგველიძე, შალიკიანი და ირემაშვილი, ნაც.-დემოკ. ზ. ჩიხლაძე, თ. ჩიჯავაძე, ერისთავის ასული, ჯავახიშვილი და ბაალიშვილი. რად.-დემოკ. კურდღელაშვილი. ამ რიგად, როგორც იქნა, არჩეულ იქმნა ქართულ უნივერსიტეტის სტუდენტთა კავშირის გამგეობა, რომლის მოვალეობის და საქმიანობის შესახებ შემდეგ წერილში გვექნება ლაპარაკი, მხოლოდ ეხლა საჭიროდ მიმაჩნია აღვნიშნო ის ულოღიკობა, რომელსაც იჩენდნენ ამ არჩევნების დროს ჩვენი მოწინაალმდეგე ჯგუფები განსაკუთრებით კი სოციალ-დემოკრატები: ისინი არც მალავდნენ თავიანთ აზრს და აშკარად ამბობდნენ, რომ მათ უნივერსიტეტში მხოლოდ 30 კაცამდე წევრი ეყოლებათ და ამიტომ მოსურნენი იყვნენ ამ 30 კაცს იმდენი წევრი ყოლოდა გამგეობაში, რამდენიც სოც.-ფედერალისტებს 300 წევრს. ამასთანავე არ შეგვიძლია ხაზი არ გაუსვათ შ. იოსელიანის განცხადებას, რომლითაც ის ამბობდა, რომ თუ სოციალ-დემოკრატებს აირჩევთ, ყველგან საქმეს გაგიადვილებთ, რადგანაც სხვა დაწესებულებებში უმრავლესობა სოც.-დემოკრატები არიან და ისინი ერთმანეთში კარგად მოაგვარებენ საქმესო. ნუ იტყვი, ეხლა თუ რამე გინდა გააკეთო, აუცილებლად სოც.-დემოკ. უნდა იყვე და თუ არ ხარ, მაშინ გინდა თუ არა ყოველივე საქმის სათავეში სოც.-დემოკ. აირჩიო, თუ გინდა ის სულ არ იყვეს ახლომახლო. ესეც სოც.-დემოკ. დამახასიათებელ თვისებად უნდა ჩაითვალოს.

რაც შეეხება ნაც. დემოკ. ისინი ხომ სოც.-დემოკ. მაჩანჩალანი არიან, მათ თავიანთი საკუთარი სახე არ გააჩნიათ, მხოლოდ ქართულ უნივერსიტეტში მდგომარეობა შეიცვალა: აქ სოც.-დემოკ. გაიქცეოდნენ უძლურების გამო და მათ ნაციონალ-დემოკრატები მიჰყვებოდნენ. ... კი ჯერ ნაც. დემოკ. გარ... სოციალ-დემოკრატები ან ... ან განზე დგებიან. მიუხედავად ... ზემო ჩამოთვლილ უთანხმოებისა და ბრძოლისა, რომელიც კრებებზე სწარმოებდა, ჯერ ... წესიერად მიმდინარეობს და ... დაწყებული აქვს ყოველივე ... და თავს დატრიალებს მხო...

ვებულს, მტრის შესახვედრად შეგროვილს მამაც ქართველ ჯარს. მაშინ აღმოსავლეთით სპარსეთის ურდო ემუქრებოდა საქართველოს აღამახმადხანის მეთაურობით, დღეს ამასავე უპირებს ოსმალეთი.

მაშინ კრწანისის ველზე სწყდებოდა საქართველოს ბედი დღეს ბათომის მიდამოებში უნდა გადასწყდეს, ან გამარჯვება და თავისუფლება, ან და საუკუნო სამარცხვინო მონობის უღელი. მესამე გზა არ არის.

მაშინ დამარცხდა საქართველო და ასიწლის მონობას უღელში გაება, და დამარცხდა არა იმიტომ, რომ თათრებს შესძლებოდეს ქართველობის დამარცხება. არა, ეს მათ არასოდეს არ შეეძლოთ და ვერც შესძლებენ თუ ქართველობა ერთსულოვნად იქნება. არამედ დამარცხდა შინაური უთანხმოებით, ღალატით.

და აი დღეს მეორდება ისტორია. დღეს საქართველო უსაშინელესი განსაცდელის წინა სდგას, და კვლავ ეკითხება თავის შვილებს: ვის უფრო გიყვარვარ ვინ ხარ ერთგულიო. მაგრამ სამწუხაროდ უნდა აღინიშნოს, რომ გაკვეთილმა უქმად ჩაიარა დღესაც ვერა ვართ ერთად, მოღალატედ ჩაითვლება ის, ვინც ვითომდა ჯარში ეწერება, ერთი ნაწილიდან მეორეში გადადის, და ყველა ნაწილიდან იღებს იარაღს ტანისამოსს თუ ფეხსაცმელს და ბაზარზე ჰყიდის, ამით ისედაც მცირე ქონებას ქართველი ჯარისას კიდევ უფრო ამცირებენ, და ერთგულ მებრძოლთ კი ერთხელ მიღების საშვალებასაც უსპობენ. ღალატობს სამშობლოს ისიც, ვინც სამსახურს ემალება და გაურბის. მოგიწოდებთ ქართველნო, დაჰგმეთ ახეთი მოღალატეები: და დაეხმარეთ სამშობლოს ვისაც რით შეუძლია. დღეს საჭიროა როგორც მებრძოლი ისე საშვალება ე. ი. ნივთები და ფული. ნუ ერიდებით დახმარების სიმცირეს: ყველასგან ცოტა ბევრს მოგვცემს. ნუ უცდით იმას, რომ ქუჩაში გულზე „იარლიკი“ მოგაკრან და მაშინ მისცე ორი შაური, რომელიც იმავ „იარლიკებზე“ იხარჯება. არამედ თვითონვე მოიტანეთ თქვენი წვლილი ამა თუ იმ გაზეთის რედაქციაში ქართული ჯარის საჭიროებისათვის.

ამასთან ერთად ვაძლევ „სახალხო საქმის“ რედაქციას ას მანეთს (100 მ.) ქართულ სამხედრო საქმის საჭიროებისათვის, და ვსთხოვ დანიშნულებისამებრ გადასცეს.

ლევან ივანეს ძე არჩვაძე.

ᲙᲝᲝᲞᲔᲠᲐᲢᲘᲣᲚᲘ ᲛᲝᲫᲠᲐᲝᲑᲐ

ს ქარელი. კვირას 4 მარტს შესდგა ქარელის კოოპერატივის „ოჯახის“ კრება გამგეობის წევრთა მიერ წარმოდგენილ იქმნა 8 თვის ანგარიში, წმინდა მოგება დღიდან დაარსებისა (ორი წელიწადია რაც არსებობს) აღმოჩნდა 14,000 მან. მოხსენებისა და ხანგრძლივი კამათის შემდეგ რომელიც გამოიწვია 48 არშ. დაკარგულმა ჩითმა. ანგარიში დამტკიცებულ იქმნა. კრებამ მოგება გაანაწილა შემდეგნაირად: 8000 მან., ძირითად თანხის გასაძლიერებლად. 2000 მან. ეროვნულ საბჭოს სასარგებლოდ. 265 მ. ქარელის სამკითხველოს. 280 მ. ქარელის თეატრის ფონდისთვის. დანარჩენიც სათადარიგო თანხას მიემატება.

გამგეობის წევრებად არჩეულ იქმნენ შემდეგი პირნი: ი. ოქროპირიძე, კ. ბარამიძე და ს. ქერიგიშვილი, სარევიზიო კომისიის წევრებად: მ. მაღლაშვილი, პ. ვაშკლევიჩი და გ. ლომიტაშვილი ამასთანავე ახლად არჩეულ ხელმძღვანელთ დაევალათ რომ გამოარკვიონ თუ; ვის მიუძღვის ბრალი დაკარგულ ჩითებში და ყოველი ცნობა ამის შესახებ წარმოუდგინონ მომავალ კრებას.

აქაური.

...ილი ამბები.

...ავად იმისა, რომ ქა... ...ობათა ახალი შე... ...ის შემდეგ სა... ...უნდა გაუქმე... ...გადასცე... ...ობას, ქა... ...სასურ... ...სანა...

მართველობა დიდად დამნაშავეა საზოგადოების წინაშე, რადგანაც სასურსათო გამგეობაში საქმე ყოველმხრივ ცუდად არის. ამის დასამტკიცებლად მრავალი ფაქტი გვაქვს ხელთ, ერთი ფაქტიც სრულიად საკმარისია იმის გამოაშკარავებლად, თუ როგორ მოქმედებს სასურსათო გამგეობა. ამ რამოდენიმე ხნის წინად ფოთის სახ. გამგეობას მოუვიდა ბათუმიდან რამდენიმე ვაგონი ნავთი და სოსვლისთანავე ეს ნავთი გადაეცა ადგილობრივ „დახელოვნებულ“ ვაჭარს ლ. ზოდელავას, რომელიც ყიდის გირვანქას ორ აბაზად, მაშინ როდესაც ბათუმიდანვე გამოწერილი ნავთი ქუთაისში ღირს გირვანქა ერთ აბაზად! კომენტარიები ზედ მეტია! დავსძენთ მხოლოდ, რომ სახ. გამგეობის მაღაზიაში საქონელი ხშირად უფრო ძვირია, ვიდრე კერძო ვაჭართან.

—

ორიოდე სიტყვა თვით ქალაქის თვითმართველობის შესახებაც. ბევრს რასმე ჰპირდებოდნენ ახალი ხმოსნები არჩევნების წინ ხალხს. მაგრამ ჯერ არაფერი გაუკეთებიათ. ვერც მომავალში გააკეთებენ, რადგანაც ამისათვის საჭიროა ჯერ ცოდნა და შემდეგ საქმისადმი სიყვარული, ფოთის მეთაურებმა კი ვერ გამოიჩინეს ვერც ერთი და ვერც მეორე.

—

ახალციხე. ჩვენი ინტერპარტიული საბჭოს წევრებმა, რომელნიც 28 თებერვალს აბასთუმანში მაჰმადიანთა ყრილობას დაესწრნენ პარტიათა წარმომადგენლებთან ერთად, 2 მარტს, ადგილობრივ ქართველობას გამოუცხადეს შემდეგი: 1) მაჰმადიანები თურმე აღარ ჩქარობენ ახალციხეში თავისი ჯარის შემოყვანას და ჯერ-ჯერობით არცა ჰსურთ თურმე იარაღი, რომელსაც აქამდის დაჟინებით მოითხოვდნენ. 2) რადგანაც მაზრაში ყაჩაღების თავდასხმისა და ძარცვა-გლეჯის მიზეზად, ახალციხის სუსტ მთავრობას სთვლიან, ამის გამო მოითხოვენ ძლიერი მთავრობის შექმნას; ეს მთავრობა თვითეულ ადგილობრივ ეროვნებიდან შეადგენს 50 ცხენოსნისა და მილიციონერისაგან რაზმს მაზრაში ყაჩაღობის მოსასპობად და რამდენიმე ათეულს ქვეითი მილიციონერს შერეული ეროვნებისას (მაჰმადიანისა, ქართველისა და სომხებისას) წესიერების დასამყარებლად; 3) მაჰმადიანებმა თავიანთი კომისრებს უვარგისობა აღიარეს. კომისრები ბეგები იყვნენ და მათი მეოხებით ანარქია გაძლიერდა სოფლად. საჭიროდ უცვნიათ მათი გაძევება თანამდებობიდან და მათ ნაცვლად არჩევა თავიანთ შორის გლეხებისა, რომლებიც თავიანთ საქმეს თვითონვე განაგებენ 4) ახალი კომისრების არჩევნები 20 მარტისათვის დაუნიშნავთ ახალციხეში. 5) რადგანაც სამაზრო კომისარს მაღლაკელიძეს, რომელსაც ადგილობრივი პოლკების უფროსობაც აქვს მინიჭებული, უარი გამოუცხადებია კომისრობაზე, მის თანაშემწედ დროებითად შაჰრი ბეგი დაუნიშნავთ 20 მარტამდე, მაშინ კი მაღლაკელიძის მაგივრად სხვას აირჩევენ ქრისტიანებთან ერთად; 6) მაჰმადიანები ერთად ერთ კანონიერ ორგანოდ ამიერკავკასიის სეიმს სცნობენ, ამიტომაც დაუდგენიათ ყოველივე თავისი საქმის გადასაწყვეტად მიმართონ ხოლმე ამიერკავკასიის კომისარიატს.

ბოლშევიკების მიერ ბათომ-ყარსარტაანის გაცემას დიდი აღშფოთებით შეხვდა ქართველ-სომხობა და თავიანთ გულის-წყრომას უცხადებენ წყეულ-კრულვით გამცემლებს, ორივე ეროვნების დიდი და პატარა სურვილს აცხადებენ შეიარაღდნენ მტერთან შესაბრძოლებლად, ვინაიდან არავითარ შემთხვევაში არ დაუთმობენ მას საქართველოს იმ კარს, რომლის კარტეხა, როგორც საქართველოსი, ისე ჰაიასტანის გატეხა. ყველა მზადაა და მხოლოდ უცდის უმაღლეს ამიერკავკასიის სეიმის ბრძანებას, რომ შეიარაღებულნი ერთ დღესვე ფეხზე დადგნენ. ამასაც ნუ დავივიწყებთ, რომ ახალციხეს ქრისტიანობა, რადგანც ოთხ-კუთხივ ალყა-შემორტყმულია ერთი მხრით ომარ ეფენდის ჯარით აწყურში, მეორე მხრივ ომარ-ეფენდისავე გავლენით ასპინძაში, მესამე მხრივ მოლა ასლან ჩომახიძის გავლენით და მეთაურობით სვირსა და ბოგაში; მეოთხე მხრივ ბოლშო ბეგის მცვარცველი რაზმით ადიგენში და აბასთუმანშიც ხომ მაჰმადიანი ჯარი სდგას. ასე რომ აღმოსავლეთსა და დასავლეთ საქართველოსთან ყველა გზატკეცილები ჩაკეტილი აქვს ახალციხის ქრისტიანებს. ბათომში ოსმალოს წინააღმდეგ ზარბაზანმა, რომ დაიჭექოს, იცოდეთ, ახალციხის გარშემორტყმული მაჰმადიანობა, მაშინვე დაეცემა შუაში მომწყვდეულ ქრისტიანებს და სულ ამოსწყვეტს. ქალმა და ბავშვმა რა ჰქმნას, როცა ერთი მხრითაც კი არა აქვს გახსნილი გზა, რომ ან აღმოსავლეთით ბორჯომისაკენ გაიქცეს; აქ ხომ ომარ ეფენდი სდგას აწყურში ან იმერეთში რომ გაიქცეს; იქაც აბასთუმანში შეკრული აქვთ მაჰმადიანთა ჯარს გზა, ამიტომაც ხიფათის ასაცილებლად საჭიროა წინდაწინვე მიღებულ იქნას ზომა, რომ აწყური და აბასთუმანი გაიწმინდოს მაჰმადიანთა ჯარებისაგან, რომ გზა ხსნილი ჰქონდეს ქალსა და ბავშსა უბედურობის ჟამს თავის საშველად.

ძველი რევოლიუციონერი.

ᲡᲐᲛᲐᲖᲠᲝ ᲐᲚᲛᲐᲡᲠᲣᲚᲔᲑᲔᲚ ᲙᲝᲛᲘᲢᲔᲢᲔᲑᲘᲡ ᲓᲐ ᲡᲐᲔᲠᲝᲑᲝ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲔᲑᲘᲡ ᲡᲐᲧᲣᲠᲐᲓᲦᲔᲑᲝᲓ.

დას. ამიერკავკასიის ერობის შემოღების საქმის მოსაწყობად უკვე დაგზავნილია შესაფერი ინსტრუქტორები საგუბერნიო და საოლქო კომისრებისა და აღმასრულებელ კომიტეტებისადმი. ჯერ ხნობით უნდა შემოღებულ იქნას **სამაზრო ერობა** რომლისათვის მაზრებში ეწყობა **სამაზრო კომისიები** სამაზრო აღმასრულებელ კომიტეტებისაგან. კომისიების მუშაობას ხელმძღვანელობს მაზრის ინსტრუქტორი. საერობო არჩევნების წესი და კანონთა დებულებანი უკვე დაგზავნილია საოლქო და საგუბერნიო კომისრებისადმი, რომელთაგან სამაზრო საერობო კომისიებმა დაუყოვნებლივ უნდა მოითხოვონ საარჩევნო წესისა და კანონთა დებულებანი, თუ მათ აგეთები ჯერ არ მიუღიათ.

ყოველგვარი შეკითხვებით საერობო არჩევნების მოწყობის შესახებ უნდა მიმართონ ამიერკავკასიაში ერობის შემოღების მთავარ ინსტრუქტორის სამდივნოში, რომლის მისამართია:

ტფილისი, პეტრე დიდის ქუჩა ამიერკავკასიის კომისარიატის სამდივნოს ბინა.

მთავარ ინსტრუქტორის სამდივნო.
მთავარ ინსტრუქტორის ამხანაგი ტიტე მარგველაშვილი.
მდივანი ალანია.

—

ვთხოვთ ყველა გაზეთის რედაქციას გადაბეჭდოს ეს მიმართვა.

ᲬᲔᲠᲘᲚᲘ ᲠᲔᲓᲐᲥᲪᲘᲘᲡ ᲛᲘᲛᲐᲠᲗ

მოქალაქე რედაქტორო! თქვენს პატივცემულ გაზეთში № 173 (16 თებერვალი 1918 წ.) დაიბეჭდა კორესპონდენცია ვინმე გ. ლ—ისა თელავის სასულიერო სასწავლებლის შესახებ. უნდა აღვნიშნოთ რომ ამ კორესპონდენციაში მოხსენებული ფაქტი მასწავლებელ მარკოზაშვილზე სიმართლეს არ შეესაბამება. მარკოზაშვილს თელ. სასულ. სასწავლებლის საპედაგოგიო საბჭოს დასტურით სასწავლებლის შენობაში უჭირავს ერთი ოთახი და არც ერთი დღერი შეშა, ან წვეთი ნავთი სასწავლებლისა მას არ უხმარია.

საპედ. საბჭოს მდივანი **ილ. ბაკურაძე.**

—

ექიმებს გ. გვერწითელს და ნ. გაჩეჩილაძეს უანგაროდ მკურნალობისთვის უღრმეს მადლობას ვსწირავ.

მადლობა აგრეთვე მოსკოვის უნივერსიტეტის საექიმო ფაკულტეტის მსმენელ ქალს ნატალია უნაფქოშვილს რომელიც დაუზარებლად დადიოდა დღეში სამჯერ სისხლის შესაწყვეტ წამლის კანქვეშ შესაშხაპუნებლად.

ხანგანიძე.

—

მოქალაქე რედაქტორო! ამასთან ერთად რედაქციის სახელზე იგზავნება 225 მან. ქ. გუმბრში მცხოვრებ ფოსტა-ტელეგრაფის ქართველ მოსამსახურეთა შორის შეკრებილი მათთვის საამაყოდ ახლად დაარსებულ ქართულ უნივერსიტეტის სასარგებლოდ. წვლილი მცირეა, მაგრამ მათ მტკიცეთ სწამთ, რომ „სულით და გულით მოძღვნილი მცირედიც შეწირებაა“.

სია შემომწირველთა: ოცდა ათ-ათი მანეთი: არჩ. ციხისთავი, პ. კორშია, რ. სიხარულიძე, ე. გაბუნია, ი. ალიზეგაშვილი და ა. გოძიშვილი 25 მ. თითოსაგან; ქრ. ტაბატაძე 20 მ., პ. ჯაფარიძე, ი. ყოჩაშვილი, ა. ზარიძე, პ. ცომაია და ს. გატოვი 10 მ.

პატივისცემით არჩ. ციხისთავი.

გამომცემელი
ხალხოს განათლების
რწმუნებული მთავარი კომიტეტისა

ᲡᲐᲑᲣᲰᲒᲐᲚᲢᲠᲝ ᲙᲣᲠᲡᲔᲑᲘ
ბ. ქ. ტერ-დავიდოვისა
ნიკოლოზის ქუჩა № 36 4 გვ. 1400

ექიმი
Ე. Ლ. ᲨᲐᲚᲐᲛᲑᲔᲠᲘᲫᲔ
იღებს საზებით და საშვილოსნოს ავადმყოფთ, საღამოს 5—7 ს. მისამართი პეტროგრადის ქ. № 7. 1027

ქ. ქაგავში.
ექიმი რევაზ ალექსანდრე ძე
ᲛᲐᲩᲐᲑᲔᲚᲘ
მიიღებს ყოველ დღე შინაგან, ქალების და ვენერიულ ავადმყოფობისაგან. ქალების მიღება 11—1 ს. კაცების 5—7 ს. საღამოისა.
სლეპცოვის და მეშჩანურ ქუჩების ქიმი, სახლი პაპუნოვისა. 142

ექიმი კბილისა
ᲜᲘᲜᲝ ᲠᲪᲮᲘᲚᲐᲫᲔ
იღებს ავადმყოფებს დილით 9—2 ს. და საღ. 5—7 ს. ყაზბეგის ქუჩა, 14, კირპიჩნი ქუჩის შესახვევი, 21.

ექიმი
Ვ. ᲛᲣᲡᲮᲔᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘ
იღებს ავადმყოფთ დილის 12—2 საათ. ყიირდეხნოვის ქ. № 6.

ექიმი
ᲗᲘᲥᲐᲜᲐᲫᲔ
იღებს ავადმყოფებს საღ. 5—7 ს. მისამართი: კიროჩნი ქ. 18, ტელეფონი 11—82. 1003

ბერლინის უნივერსიტეტის მედიცინის დოქტორი
Გ. Გ. ᲛᲔᲰᲠᲐᲑᲘᲐᲜᲪᲘ
შინაგან ავადმყოფობა—ფილტვის—ქლექის და გულისა. ახალი რენტგენ-ელექტრო სინათლის კაბინეტში, გამოკვლევა და წამლობა, სხივებით, დიდი სოლენოიდი, განსაკუთრებული ნაკადები დ'არსენვალისა შინაგანი სნეულებისათვის, პნევმოტორაკსი. ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილის 9—1 ს.-დე და საღამოს 5—7 ს., ბებუთოვის ქ. № 23, ტელეფ. № 7—92. 1036

ᲔᲥᲘᲛ ᲜᲐᲕᲐᲡᲐᲠᲓᲘᲐᲜᲘᲡ
ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲘ ᲙᲔᲠᲫᲝ
ᲡᲐᲛᲙᲣᲠᲜᲐᲚᲝ
(დაარსებულია 1880 წელს).
ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ
ყოველ დღე (გარდა კვირისა
დილით:
11—12 ს. „606“ და „914“
ავეტეხიანი—კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს 11½ ს.
ი. ა. ნავასარდიანი—11—12 ს. ქირურგიული და ვენერიული (იფილის. ავადმყ.)
ბ. გ. აგახაროვი: 9½—2 ს. ბავშვთა შინაგანი ავადმყ.
მ. მ. ბენიამოვიჩი: 10—12 ს. ყურისა, ყელისა და ცხვირის სნეულებანი.
საღამოთი:
ა. ნ. ისაკიანი: 6—7 ს. ქალური ავადმყ. და ქირურგიული.
რჩევა-დარიგება 1 მან. ხელმოკლეთათვის უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები მორიგებით.
სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი ა. ნავასარდიანი. 1010

ექიმი
Ნ. Გ. ᲛᲠᲔᲕᲚᲘᲨᲕᲘᲚᲘ
მასწავლებელი ... ქალაქის ... სასწავლებლის და ... იღებს საზებიოდ საშვილოსნო ავადმყოფთ 4—6 საათზე კვირის გარდა ნიკოლოზის ქუჩა № 22. ვორონცოვის ძეგლის ახლო. 193

ექიმი
Დ. Ვ. ᲯᲐᲕᲐᲮᲘᲨᲕᲘᲚᲘ
იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ, ყოველ დღე, კვირის გარდა საღამოს 5—7 საათამდე, გუნიბის ქუჩ. № 41. ტელეფ. 14—09. 1032

ექიმი
ᲞᲐᲕᲚᲔ ᲐᲠᲓᲐᲖᲘᲐᲜᲘ
დაბრუნდა. იღებს ბავშვთა და შინაგან ავადმყოფთ, დილის 8—9 ს. და საღ. 4—6 ს. მელიქოვის ქ. 12, 9 ბინა. 1002

ექიმი
Ს. Ზ. ᲛᲘᲠᲖᲝᲔᲕᲘ
უფროსი ორდინატორი ტფილისის ... სავადმყოფოსი, იღებს 1½—3½ ს., გარდა კვირისა. მისამართი: სერგეევის ქ. № 1. ტელ. 16—47. 1009

ექიმი
Დ. ᲨᲐᲠᲐᲨᲔᲜᲘᲫᲔ
იღებს ყოველ დღე შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ დილის 11—2 ს., საღამოთი 6—8 საათამდე. პაველოვის ქუჩა, № 7. 2130

ექიმი
Გ. ᲬᲘᲜᲐᲛᲫᲦᲕᲠᲘᲨᲕᲘᲚᲘ
უ. ორდინატორი ხარკ. უნივ. და სამედიც. ინსტ.—ის შინაგან სნეულ. გულისა, ფილტვისა და სისხლის კლინიკებისა. სნეულებიანს სპეციალურად. იღებს ავადმყ. დილის 10—12 ს. საღამ. 5—7 საათამდე, ყოველ დღე გარდა კვირისა. ელისაბედის ქუჩა № 7, ვორონც. ძეგლ. ახლო, „ბონ-მონდის“ პირდაპირ. 1029

ექიმი
Ნ. Ი. ᲛᲐᲮᲕᲘᲚᲐᲫᲔ
შინაგანი სნეულებანი იღებს ავადმყოფთ ყოველ დღე დილის 11—12 საათ. საღამოს 4—6-მდე მოსკოვის ქ. № 11. 294

ექიმი
Შ. Ა. ᲛᲘᲥᲔᲚᲐᲫᲔ
მიიღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ-დღე საღამოს 6—7 საათამდე, მიხეილის პროსპექტი № 117.

ექიმი
Გ. Გ. ᲛᲣᲮᲐᲫᲔ
იღებს საღონეხეტრო ავადმყოფთ ... 5—6 ს.-დე კვირა დღეს გარდა. მისამართი: დიდი მთავრის ქ. № 67, ... საზოგადოების შენობის პირდაპირ, სახლი ... ტელეფ. 6—11 1030

ექიმი
Კ. ᲢᲧᲔᲨᲔᲚᲐᲨᲕᲘᲚᲘ
ღებულობს ავადმყოფთ ვენერიული, საშარდე და სასქესო მილის სნეულებანი, სიფილისი (606 და 914 შეშხაპუნება). საღამოობით 5½—7 საათ. ყოველ დღე გარდა კვირისა კერძო სამკურნალო მიხაილოვის პროსპექტი № 167. 200

ექიმი
Ზ. Გ. ᲜᲐᲠᲘᲛᲐᲜᲝᲕᲘ
ვენერიულ, კანის, ათაშანგის და მისი შედეგებისა. წამლობა „606“ და „914“ პრეპარატებით. ავადმყოფები მიიღება ყოველ დღე საღ. 5 ნახ. ს.-დან 8 ს.-დე. მიხეილ. ქ. № 33. ტელ. № 16—17. 1008

გაზეთი **„ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲡᲐᲥᲛᲔ“** ღირს:
ერთის თვით 4 მ. 50 კაპ., 3 თვით 13 მ. 15 კ., ნახევარი წლით—27 მანეთი. ნომერი ღირს პროვინციასა და ტფილისში 30 კ., რკ. გზის სადგურებზე 35 კ.
ხელისმოწერა გაზეთზე მიიღება რედაქციაში დილის 9 საათიდან 3 საათამდე, საღამოთი 5—7 საათ., ფოსტით ასე: ტფილისი, ფოსტის ყუთი 190, „სახალხო საქმის“ რედაქციას.